SLUŽBENI LIST

FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

»SLUŽBENI LIST FNRJ« izlazi po potrebi, u srpskom, hrvatskom, slovenskom i makedonskom izdanju. — Oglasi po tarifi. — Žiro račun kod Narodne banke FNRJ za pretplatu i posebna izdanja 1032-T-220, za oglase 1032-T-221.

Ponedjeljak, 31. prosinca 1956.

BEOGRAD

BROJ 54. GOD. XII.

Cijena ovom broju je 20.— din. — Pretplata za godinu 1956. iznosi 1.500.— din. a za inozemstvo 2.200.— din.— Redakcija: Kraljevića Marka ul. br. 9. — Telefoni: Redakcija 28-838. Administracija 28-276. Odeljenje prodaje 22-619. Telefonska centrala 28-010.

693.

UKAZ

O PROGLAŠENJU SAVEZNOG DRUŠTVENOG PLANA ZA 1957. GODINU

Na osnovu člana 71. točka 2. Ustavnog zakona o osnovama društvenog i političkog uređenja Federativne Narodne Republike Jugoslavije i saveznim organima vlasti, proglašava se Savezni društveni plan za 1957. godinu, koji je usvojila Savezna narodna skupština na sjednici Saveznog vijeća od 27. prosinca 1956. i na sjednici Vijeća proizvođača od 27. prosinca 1956.

PR. br. 27

Beograd, 29. prosinca 1956.

Predsjednik Republike,
Josip Broz-Tito, v. r.

Predsjednik
Savezne narodne skupštine,
Moša Pijade, v. r.

SAVEZNI DRUŠTVENI PLAN ZA 1957. GODINU

PRVI DIO

SMJERNICE ZA RAZVITAK PRIVREDE U 1957. GODINI

I. OPĆI PREGLED RAZVITKA PRIVREDE U 1956. GODINI

1.

1. U 1956. godini ostvaren je nejednak razvoj proizvodnje u osnovnim privrednim oblastima. Dok je industrijska proizvodnja postigla povećanje od oko 10%, čime je njezin ukupni obim prema 1952. godini povećan za čitavih 60%, dotle je poljoprivredna proizvodnja prema prethodnoj godini zabilježila pad od oko 12%.

Ostale privredne oblasti prati u 1956. godini ovakav razvoj industrijske i poljoprivredne proizvodnje, pri čemu je građevinska djelatnost bila manja uslijed smanjenog obima investicija i usporenijeg razvoja zaposlenosti.

Zbog ovakvog kretanja materijalne proizvodnje u 1956. godini izostao je porast društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka.

2. Pri nepromijenjenom nivou dohotka postignuto je:

a) povećanje izvoza za 20 milijardi iznad 1955. godine;

b) u isto vrijeme ostvareno je znatno povećanje zaliha u privredi. Povećanje zaliha pretežno se odnosi na sirovine i predmete osobne potrošnje, a dijelom i na gotovu opremu;

c) u 1956. godini postignuto je mirnije i stabilnije kretanje privrede, što se posebno manifestiralo u mirnijem kretanju cijena. U ovoj godini opći indeks cijena povećao se za 4 do 5%, dok je u prethodnoj godini taj porast iznosio 11%;

d) ukupni obim zaposlenosti nešto je niži nego prethodne godine, tako da su ostvareni povoljniji odnosi između ostvarene proizvodnje i broja zaposlenih.

3. Porast industrijske proizvodnje u 1956. godini iznosi oko 10%. Tako se predviđanja Društvenog plana za 1956. godinu u pogledu industrijske proizvodnje u cjelini ispunjavaju, dok kod pretežnog broja grana postoje veća ili manja odstupanja.

Fizički obim proizvodnje 1956. godine (na bazi procjene za 9 mjeseci) po pojedinim granama u odnosu na 1955. godinu procjenjuje se ovako:

Proizvodnja elektroenergije	115
Proizvodnja i prerada ugljena	109
Proizvodnja i prerada nafte	115
Crna metalurgija	114
Metalurgija obojenih metala	112
Nemetali	104
Metalna i metaloprerađivačka industrija	103
Brodogradnja	103
Elektroindustrija	116
Kemijska industrija	121
Industrija građevinskog materijala	93
Drvna industrija	103
Industrija papira	135
Tekstilna industrija	104
Industrija kože i obuće	112
Industrija gume	117
Prehrambena industrija	104
Grafička industrija	126
Industrija duhana	113

Na kretanje proizvodnje utjecale su dvije vrste faktora. Pozitivno su utjecali na proizvodnju:

a) puštanje u pogon pojedinih važnijih kapaciteta, sa čijom se proizvodnjom djelomično računalo u planu;

b) poboljšana snabdjevenost sirovinama u cjelini, naročito onih uvoznog porijekla, i to pretežno u prerađivačkoj industriji. Međutim, i pored toga potrebe industrije u nekim reprodukcionim materijalima nisu bile namirene.

Negativno su utjecale na proizvodnju slijedeće okolnosti:

a) prilagođavanje proizvodnje izmijenjenim uvjetima na tržištu, i u vezi s tim isvjesne teškoće u pla-

smanu djelovale su u prvim mjesecima godine na povećanje zaliha gotovih proizvoda usporavajući proizvodnju u nekim granama;

b) nepovoljne vremenske prilike početkom godine utjecale su na proizvodnju električne energije i ugljena što se odrazilo na proizvodnju drugih grana: sirove nafte, crne metalurgije, obojene metalurgije i industrije građevinskog materijala, a djelomično i na prerađivačku industriju;

c) zakašnjenje puštanja u pogon nekih kapaciteta sa čijom se djelomičnom proizvodnjom računalo.

Zalihe pokazuju u 1956. godini porast u odnosu na prethodnu godinu. Pritom se predviđa da će zalihe gotovih proizvoda kod proizvođača (obračunato po cijenama srpnja 1956.) porasti do konca godine za oko 30% u odnosu na prethodnu godinu.

Znatnije povećanje zaliha otpada na industriju nemetala, metalnu i elektroindustriju, industriju građevinskog materijala, zatim drvnu industriju (rezana građa bukve) i najzad tekstilnu industriju.

Boljoj snabdjevenosti industrije sirovinama i reprodukcionim materijalom pridonio je povećani uvoz reprodukcionog materijala koji je veći od ostvarenog u 1955. godini za 8% i iznosio je 63,3 milijarde dinara, nasuprot 58,7 milijardi 1955., kao i raspoloživi reprodukcioni materijal iz domaće proizvodnje koji je također povećan za 7%, a iznosi (u cijenama srpnja 1956.) 820 milijardi dinara prema 769 milijardi u 1955. godini.

Izvoz industrijskih proizvoda (unutrašnje srpanjske cijene 1956. godine) povećat će se za 22%.

4. Poljoprivredna proizvodnja zabilježila je osjetljiv pad prema prethodnoj godini.

Prema procjeni ostvarenja ukupni obim poljoprivredne proizvodnje u ovoj godini bit će niži za oko 12% u odnosu na prošlu:

Vrijednost poljoprivredne proizvodnje u 1955. i 1956. godini

(u milijardama dinara; po cijenama 1955.)

	1955.	1956.	Indeks 1955. = 100
Ratarstvo	388,4	358,6	92
Voćarstvo	34,3	15,0	44
Vinogradarstvo	46,9	28,7	61
Stočarstvo	215,5	219,9	102
Domaća prerada	77,0	48,3	63
Poljoprivreda — ukupno	761,8	670,6	88

Tokom 1956. formirana su veća sredstva u društvenim investicionim fondovima za poljoprivredu. Od raspoloživih sredstava u 1955. godini utrošeno je 23,6 milijarde dinara, dok će u ovoj godini od ukupnih sredstava u iznosu od 34 milijarde biti utrošeno 28,7 milijardi dinara.

U 1956. godini povećana je aktivnost zadruga naročito preuzimanjem većeg dijela otkupa poljoprivrednih proizvoda kao i radom na osnivanju poslovnih saveza poljoprivrednih zadruga. Veliki aktiviranju zadruga pridonijela su i veća materijalna sredstva kojima zadruge u ovoj godini raspolažu.

U 1956. godini došlo je do šire primjene mjera za unapređenje poljoprivredne proizvodnje. Međutim, obim sredstava i ulaganja i organizacione mjere, kojima nije osigurano potpuno i najsvrsishodnije iskorišćavanje raspoloživih sredstava, nisu mogli osjetljivije promijeniti stanje u poljoprivredi.

5. Ostale privredne oblasti slijedile su uglavnom ovakav razvoj industrijske i poljoprivredne proizvodnje.

Sadašnje stanje u saobraćaju, i pored izvjesnog napretka u zadnjim godinama, sve više dolazi u sukob sa visokim porastom industrijske proizvodnje i znatnim povećanjem naše međunarodne razmjene. Nedovoljnost saobraćajnih kapaciteta predstavljala je u 1956. godini ozbiljnu smetnju razvoju unutrašnjeg prometa i naše vanjske trgovine.

Građevinska djelatnost bila je smanjena uslijed manjeg obima investicija. Ali, i pri tako smanjenom obimu, efikasnost građevinske operative nije jače došla do izražaja, naročito što se tiče brzine i troškova gradnje. Njezino bolje tehničko opremanje izostalo je i u ovoj godini.

6. Ostvareni obim investicija u osnovna sredstva manji je za oko 27 milijardi dinara, odnosno za 6,4% prema 1955. godini, što je pozitivno djelovalo na kretanje i stabilizaciju privrede.

Ostvareni obim investicija nešto je veći od planom predviđenog, uslijed veće upotrebe amortizacionih fondova u privrednim organizacijama, te većeg korištenja lokalnih fondova, dok su se sredstva Općeg investicionog fonda koristila uglavnom kako je planom bilo predviđeno.

Pored promjene u obimu investicija došlo je tokom ove godine i do izvjesnih promjena u njihovoj strukturi:

Obim i struktura investicija po privrednim oblastima

(u milijardama dinara)

	1955.		1956.	
	Iznos	Struktura u %	Iznos	Struktura u %
Industrija i rudarstvo	210,6	49,8	171,0	43,3
Poljoprivreda	23,6	5,6	29,0	7,3
Vodoprivreda	—	—	3,5	0,9
Šumarstvo	8,8	2,1	7,0	1,8
Građevinarstvo	11,1	2,6	12,5	3,2
Saobraćaj	77,8	18,5	80,0	20,2
Trgovina i ugostiteljstvo	19,6	4,6	18,5	4,7
Zanatstvo	3,6	0,9	3,5	0.9
Privreda — ukupno	355,1	84,1	325,0	82,3
Društveni standard	67,1	15,9	70,0	17,7
Društvene investicije — ukupno	422,2	100,0	395,0	100,0

Osjetljivije je smanjen, kao što se vidi, nivo investicija u industriji, dok je struktura investicionih ulaganja unutar industrijske proizvodnje ostala uglavnom nepromijenjena. Istovremeno su ostvarena veća investiciona ulaganja u poljoprivredu, dok su ulaganja u ostalim oblastima po svome obimu bila otprilike na istom nivou kao i 1955.

7. Ukupna zaposlenost u privredi nešto je manja nego prethodne godine. Produktivnost rada malo je porasla. To se vidi iz činjenice da je za 10 mjeseci ove godine indeks ukupne proizvodnje 101 (industrija, građevinarstvo, transport i eksploatacija šuma, a bez poljoprivrede) prema istom periodu 1955., dok je indeks ukupne zaposlenosti u tim oblastima iznosio 98.

Nedovoljno povećanje produktivnosti rada može se konstatirati i u industrijskoj proizvodnji. Dok je ova proizvodnja u prvih 10 mjeseci imala indeks 109, dotle je indeks zaposlenosti u toj oblasti bio 107.

2.

1. Tržište je u 1956. godini bilo u znaku sređivanja i formiranja stabilnijih odnosa. Na ovakav razvoj tržišta utjecali su porast raspoloživih robnih fondova na bazi veće industrijske proizvodnje i uvoza i ograničavanje porasta kupovne snage. Volumen investicija u 1956. godini smanjen je za oko 27 milijardi dinara ili 6,4%, budžetska sredstva povećana su za oko 2,9%, dok su novčani prihodi stanovništva porasli za oko 38 milijardi dinara ili 5%. Ukupna kupovna snaga povećala se u 1956. godini za svega oko 1% u odnosu na 1955. godinu.

Ovako blagi tempo općeg porasta kupovne snage na tržištu u 1956. godini rezultirao je iz:

a) smanjenog obima investicione djelatnosti;

b) znatno blažeg porasta platnih fondova, nego što je to bilo u prijašnjim godinama;

c) relativno nižih prihoda poljoprivrednika zbog slabe poljoprivredne proizvodnje u ovoj godini;

d) povećanih budžetskih davanja stanovništva.

Ovakav razvoj na tržištu uz povećani uvoz omogućio je u 1956. godini da se povećaju obrtne zalihe u privredi i da se osigura povoljnije kretanje cijena.

2. U 1956. godini cijene su bile stabilnije nego u 1955. godini. Na ovo ukazuje ispoređenje cijena sa 1955. godinom, kao i njihovo kretanje u periodu siječanj — studeni 1956.:

Indeksi cijena 1955. i 1956.

	1955. / 1954. godišnji prosjek	XI 1956 / XI 1955	Prosjek I XI 1956 / Prosjek I XI 1955
Cijene na veliko			
Industrijski proizvodi	105	98	103
Poljoprivredni proizvodi	114	104*)	105**)
Cijene na malo			
Industrijski proizvodi	106	102	104
Poljoprivredni proizvodi	124	103	103
Usluge	120,6	109,8	109
Opći indeks cijena na malo roba i usluga	112,0	102,5	104,5

Porast cijena industrijskih proizvoda nastao je uglavnom zbog znatnijeg porasta cijena ogrjeva, industrijskih proizvoda za potrebe gospodarstava i oruđa za rad u poljoprivredi.

3. Potrošnja stanovništva u 1956. godini smanjena je za oko 2,5% po stanovniku prema 1955. godini. Osnovni razlog za smanjenje potrošnje leži u ovogodišnjoj niskoj poljoprivrednoj proizvodnji, uslijed čega je tržište bilo slabo snabdjeveno mnogim poljoprivrednim proizvodima iz domaće proizvodnje.

Opći nivo realne potrošnje radnika i službenika je u 1956. godini ostao uglavnom nepromijenjen. Međutim, radi dosta velikih teritorijalnih razlika u cijenama, naročito poljoprivrednih proizvoda, stanje realne potrošnje radnika i službenika bilo je različito po pojedinim područjima. U nepovoljnijoj su situaciji bili radnici i službenici u velikim gradovima i industrijskim centrima, jer je ovdje porast cijena poljoprivrednih proizvoda, a isto tako ogrjeva i usluga bio veći.

U 1956. godini došlo je do smanjenja osobne potrošnje poljoprivrednih domaćinstava što je rezultat niže poljoprivredne proizvodnje, viših poreznih obaveza i smanjenih prihoda izvan poljoprivrede. Unatoč ovog sniženja u 1956. godini nivo osobne potrošnje poljoprivrednih domaćinstava bio je viši od dostignutog nivoa u 1954. godini.

3.

1. Naša vanjskotrgovinska razmjena bila je u ovoj godini u znatnoj mjeri pod utjecajem kako razvoja proizvodnje tako i mjera reguliranja unutrašnje potrošnje. Oba ova činioca pridonijela su značajnijem povećanju razmjene sa inozemstvom. Ukupni obim razmjene robe i usluga povećan je u ovoj godini za preko 50 milijardi dinara, odnosno za 22% prema prethodnoj godini.

2. Kao naročito povoljnu okolnost treba istaći znatno povećanje izvoza koji je u ovoj godini veći za oko 20 milijardi dinara ili 24% u odnosu na prošlu godinu.

Povećanje izvoza zabilježeno je u oba osnovna sektora — industrijskom i poljoprivrednom. Izvoz industrijskih proizvoda povećan je za 25%. Porast izvoza bio je omogućen većom industrijskom proizvodnjom i proširenim mogućnostima plasmana robe u inozemstvu, zatim reguliranjem i ograničenjem unutrašnje potrošnje i povoljnijim razvojem inozemnih cijena.

3. Izvršen je veći uvoz sirovina i ostalog reprodukcionog materijala za tekuću proizvodnju i znatno je povećan uvoz gotove robe za osobnu potrošnju.

Uvoz poljoprivrednih prehrambenih proizvoda predstavljao je oko 30% ukupnog uvoza. Sa ovim uvozom ukupni uvoz povećan je za 28 milijardi dinara ili za 26%. Zbog toga su za pokrivanje tekućeg deficita korištena inozemna sredstva u iznosu od 43 milijarde dinara.

Prošireni uvoz omogućio je redovnije i bolje snabdijevanje industrije uvoznim sirovinama i stanovništva osnovnim prehrambenim proizvodima. Tako je obogaćen i asortiman robe na tržištu osobne potrošnje. Porast zaliha u privredi do kojeg je došlo u ovoj godini jednim dijelom zasniva se na većoj upotrebi inozemnih sredstava.

4

1. Opća ocjena 1956. godine pokazuje da je politika stabilizacije dala pozitivne rezultate kako u pogledu sređivanja unutrašnjih odnosa u privredi, tako i u pogledu povoljnijeg razvoja izvoza i formiranja neophodno potrebnih zaliha u privredi. Ovi momenti naročito su važni sa gledišta 1957. godine u kojoj se, baš zahvaljujući ovim rezultatima, može očekivati daljnji povoljniji razvoj privredne aktivnosti i na toj osnovi daljnje pozitivne promjene u čitavoj raspodjeli, a posebno u pogledu poboljšanja životnog standarda, naročito gradskog stanovništva.

2. Značaj ovih rezultata umanjuje činjenica da su ovi postignuti pri nepromijenjenoj visini nacionalnog dohotka i uz veću upotrebu inozemnih sredstava kod čega je izostalo i povećanje osobne potrošnje. Kao što je već istaknuto, glavni razlog zbog kojeg je izostalo povećanje dohotka u 1956. godini leži u **niskoj odnosno smanjenoj poljoprivrednoj proizvodnji**, bez koje se ne može postići trajnija stabilizacija privrednih prilika. Prema tome, daljnji koraci u pogledu razvoja privrede i njezine konsolidacije najneposrednije su vezani za temeljitije promjene stanja u poljoprivredi.

Drugi razlog leži u **nedovoljnom porastu produktivnosti rada** u čitavoj privredi. Ma da se može očekivati da će u ovoj godini produktivnost rada biti nešto povećana u nepoljoprivrednim djelatnostima, ipak je to povećanje nedovoljno s obzirom na znatne rezerve koje se u tom pogledu još uvijek kriju u našoj privredi.

Određenog udjela u takvom stanju stvari ima i nedograđenost našeg privrednog sistema, kao faktora privrednog razvoja i produktivnosti rada, u kome su neka važnija pitanja ostala otvorena ili nedovoljno i nepotpuno riješena. Ona su se zbog toga javljala kao smetnja normalnijem funkcioniranju privrede i bržem porastu produktivnosti rada.

II. OSNOVNI ZADACI I CILJEVI PRIVREDNOG RAZVOJA U 1957. GODINI

U 1957. godini nastavit će se sa provođenjem politike stabilizacije privrede i osnovnih odnosa u njoj, kako bi se stvorili što povoljniji uvjeti za razvitak privrede, za slobodnije i snažnije funkcioniranje našeg komunalnog sistema i radničkog samoupravljanja, za sistematsko i brže povećanje produktivnosti rada,

*) XI. 1956. prema X. 1955.

**) Prosjek za 10 mjeseci.

Uporedo s tim razvoj privrede u 1957. godini karakterizirat će slijedeći osnovni momenti:

1. Povećanje osobne potrošnje i životnog standarda stanovništva, u čemu će težište napora biti na povećanju životnog standarda radnika i službenika. Ovaj zadatak u 1957. godini ima prioritetni značaj, te se svi ostali momenti usredotočuju oko njegovog što uspješnijeg ostvarenja.

2. U svrhu postizanja ovog osnovnog zadatka naše ekonomske politike, osigurat će se opći porast proizvodnje, posebno proizvodnje potrošnih dobara, i stvoriti povoljniji uvjeti za brže povećanje produktivnosti rada u svim granama privrede.

3. Osjetljivije će se izmijeniti struktura investicionih ulaganja, da bi se podstakao brži razvoj onih privrednih oblasti i djelatnosti čije zaostajanje ometa daljnji privredni razvitak zemlje. Povećat će se investiciona ulaganja u poljoprivredu, saobraćaj i stambeno-komunalnu izgradnju, dok će se u okviru industrije struktura ulaganja promijeniti u pravcu povećanja proizvodnje za potrebe osobne potrošnje i izvoza i šire primjene industrijskih rekonstrukcija i racionalizacija.

4. Predviđeni porast izvoza treba prvenstveno da omogući porast uvoza sirovina i potrošne robe, kao i da stvori uvjete za smanjivanje deficita platne bilance. Kod povećanja izvoza težište će biti na izvozu industrijskih proizvoda, dok će se ograničavati izvoz prvenstveno onih poljoprivrednih proizvoda, kojima unutrašnje tržište treba da bude bolje snabdjeveno.

5. Predviđenim odvajanjem znatnijih sredstava za obrtne zalihe i rezerve, koje se povećavaju u skladu sa potrebama porasta proizvodnje i prometa, ostvarit će se uvjeti za stabilnije odnose i kretanja na našem tržištu.

6. U svrhu osiguranja mogućnosti za daljnje dosljedno razvijanje radničkog samoupravljanja i komunalnog sistema povećavaju se sredstva na samostalnom raspolaganju privrednih organizacija, kao i sredstva različitih fondova kojima raspolažu organi društvenog upravljanja i narodni odbori u kotarima i općinama.

7. Intenzivnije će se nastaviti rad na daljnjoj razradi i usavršavanju našeg privrednog sistema. Dosadašnja politika i dostignuti stepen razvitka privrede omogućuju da se privređivanje poduzeća i komune vrši u slobodnijim okvirima, te će daljnje usavršavanje sistema ići u pravcu razvijanja materijalne baze radničkog samoupravljanja i komunalnih zajednica, kao i u pravcu ostvarenja stimulativnijih uvjeta u platnom sistemu radi bržeg povećanja produktivnosti rada.

U tom smislu treba da se u toku 1957. godine uvedu promjene postojećeg sistema raspodjele ukupnih prihoda privrednih organizacija.

GLAVA I.

UKUPNI DRUŠTVENI PROIZVOD

Porast opće privredne aktivnosti omogućit će daljnje realno povećanje društvenog proizvoda u 1957. godini. Predviđa se da će kretanje društvenog proizvoda, izraženo u istim cijenama iz 1956. godine, u indeksima biti slijedeće:

	1955.	1956.	1957.	1957. / 1956.
Društveni proizvod — ukupno	100,0	99,4	109,8	110,4
Društveni proizvod na jednog stanovnika	100,0	97,8	106,1	108,5

Ovakvo kretanje društvenog proizvoda proizlazi iz razvoja materijalne proizvodnje koji se predviđa u 1957. godini na bazi:

a) porasta industrijske proizvodnje za 13% prema 1956. godini;

b) pretpostavke da će poljoprivredna proizvodnja biti na nivou 1955., odnosno da će biti veća za oko 12% nego 1956.;

c) povećanja obima građevinskih radova;

d) porasta saobraćaja, trgovine, ugostiteljstva, i zanatstva i drugih sporednih djelatnosti u skladu sa općim porastom proizvodnje u osnovnim proizvodnim djelatnostima.

Boljim korištenjem povoljnih općih privrednih uvjeta u 1957. godini može se postići i veći porast društvenog proizvoda od ovih predviđanja.

GLAVA II.

INDUSTRIJA

1.

Industrijska proizvodnja u 1957. godini i dalje će se povećavati, a na razvoj proizvodnje naročito će djelovati:

a) potpunije korištenje raspoloživih kapaciteta u svim proizvodnim granama; proizvodnja novih kapaciteta koji će stupiti u redovni pogon, kao i kapaciteti postignuti provedenim rekonstrukcijama; proširenje stepena kooperacije između industrijskih poduzeća, uključivo i poduzeća vojne industrije i daljnja preorijentacija i specijalizacija industrijske proizvodnje; veće korištenje amortizacionih sredstava i sredstava za samostalno raspolaganje za održavanje i zamjenu postrojenja, manje rekostrukcije i racionalizacije u svrhu boljeg korištenja kapaciteta i povećanje produktivnosti rada; potpunija proizvodnja ekstraktivne industrije i osnovnog reprodukcionog materijala; racionalna primjena energije i štednja sirovina;

b) povećanje kupovne moći stanovništva; povećanje obima izvoza industrijske proizvodnje, a u tome, povećanje udjela finalnih industrijskih proizvoda i orijentacija na daljnje relativno smanjenje uvoza reprodukcionog materijala, uslijed većeg učešća domaćih sirovina i polufabrikata iz unutrašnje kooperacije, ili uslijed uvoza proizvoda niže faze prerade.

2.

Na tim postavkama predviđa se opći porast fizičkog obima industrijske proizvodnje 1957. godine u odnosu na procjenu ostvarenja 1956. za 13%. Kod toga može se očekivati slijedeći porast fizičkog obima industrijske proizvodnje po granama, uključujući onaj dio vojne proizvodnje koji je namijenjen za civilne potrebe:

	Indeksi fizičkog obima industrijske proizvodnje		
	1956/55	1957/55	1957/56
Industrija — ukupno	110	124	113
Elektroprivreda	115	135	118
Proizvodnja i prerada ugljena	109	118	108
Proizvodnja i prerada nafte	115	145	127
Crna metalurgija	114	143	125
Metalurgija obojenih metala	112	120	107
Nemetali	104	121	118
Metalna i metaloprerađivačka industrija	103	113	110
Brodogradnja	103	125	122
Elektroindustrija	116	147	127
Kemijska industrija	121	139	116
Industrija građevinskog materijala	93	102	112
Drvna industrija	103	108	104
Industrija papira	135	144	111
Tekstilna industrija	104	114	110
Industrija kože i obuće	112	121	108
Industrija gume	117	127	109
Prehrambena industrija	104	122	118
Grafička industrija	126	131	104
Industrija duhana	113	103	92

3.

Ocjenjuje se da će proizvodnja po pretežnoj upotrebi pojedinih proizvoda biti slijedeća:

	1956/55	1957/55	1957/56
Sredstva rada	107	123	115
Materijal za reprodukciju	111	126	114
Potrošna roba	107	119	111

Proizvodnja artikala osobne potrošnje osjetno raste u svim granama, a također prema prošloj godini osjetno raste i proizvodnja opreme i građevinskog materijala. U samoj opremi dolazi do znatnih promjena u strukturi, i to: osjetnije se povećava proizvodnja saobraćajnih sredstava, traktora za poljoprivredu i teških strojeva za melioracije i opreme za građevinarstvo i rudarstvo. Nadalje raste proizvodnja opreme koja je potrebna za elektrifikaciju (razvodna mreža). Predviđeni porast ostale opreme treba prvenstveno poslužiti povećanju izvoza.

Kod takvog kretanja industrijske proizvodnje mogu se očekivati izvjesne teškoće osobito u energetici i mašinogradnji.

Energetska bilanca i pored porasta proizvodnje u svim energetskim granama ostat će i u 1957. godini napregnuta, iako će situacija biti nešto bolja nego prethodne godine. Međutim, viši nivo proizvodnje osjetljiviji je na kontinuiranu energetsku snabdjevenost, što sa svoje strane i dalje nameće potrebu za racionalnom upotrebom ugljena i električne energije. Prijenosna i distributivna mreža predstavljat će i u 1957. godini problem za sigurnije snabdijevanje električnom energijom.

U 1957. godini može se očekivati još uvijek, a naročito početkom godine, ograničenje potrošnje u Zapadnom sistemu. Daljnja ograničenja pokazat će se u Makedoniji s obzirom na zakašnjenje puštanja u pogon HE Mavrovo. Ostala područja u prvoj polovici godine trebalo bi da budu normalno snabdjevena elektroenergijom. U drugoj polovici 1957. ocjenjuje se da će snabdijevanje elektroenergijom biti povoljnije, a ograničenja će proistjecati uglavnom zbog slabog stanja prijenosnih i lokalnih distributivnih mreža, što se može djelomično otkloniti radovima koji bi se mogli financirati iz sredstava narodnih odbora.

Bilanca ugljena kreće se i dalje u suženim okvirima.

Za postepeno rješavanje ovog pitanja predviđa se dovršavanje započetih investicija u rudnike ugljena i daljnja ulaganja za stvaranje novih kapaciteta.

Orijentacija ulaganja na rekonstrukcije postojećih kapaciteta u idućim godinama, obuhvatnije i ravnomjernije ulaganje po privrednim oblastima, povećanje investicija za poljoprivredu, saobraćaj i društveni standard, povećanje izvoza i fondova osobne potrošnje zahtijevaju već u 1957. godini od metaloprerađivačke, mašinogradnje i elektroindustrije znatniju preorijentaciju proizvodnje i odgovarajuće proširenje i modernizaciju njezinog asortimana.

Nedostatak osnovne dokumentacije i kadrova za projektiranje i konstruiranje predstavlja jedan od većih problema u tempu preorijentacije. Ove grane industrije treba dakle u 1957. i idućim godinama da osiguraju dokumentaciju, potrebne kadrove i iskustva uz kooperaciju i eventualno upotpunjavanje mašinskog parka.

4.

Uporedo sa preorijentacijom proizvodnje i orijentacijom investicija na rekonstrukcije i poboljšano održavanje mijenja se i struktura uvoza reprodukcionog materijala. U odnosu na uvoz 1956. predviđa se porast od 12%.

Izvoz industrijskih proizvoda u 1957. godini raste za daljnjih 22% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanja koja znatnije utječu na platnu bilancu predviđaju se kod: valjanog materijala crne metalurgije, valjanih proizvoda aluminija i bakra, elektrolitskog cinka, cementa, šupljeg stakla, mašinske i elektro opreme, kablova i brodogradnje.

5.

Daljnjim radom na usavršavanju našeg privrednog sistema treba u 1957. godini razraditi stimulativnija rješenja u sistemu plaća i nagrađivanju zaposlenog osoblja u skladu sa povećanjem produktivnosti rada. Većim korištenjem sredstava iz fonda za unapređenje kadrova bit će omogućeno stručno obrazovanje i uzdizanje kadrova u širim razmjerima i time će se postepeno poboljšati struktura po kvalifikacijama zaposlenog osoblja u industriji. I pored puštanja u pogon novih kapaciteta, porast proizvodnje od 13% može se ostvariti sa neznatnim povećanjem radne snage, boljom organizacijom rada i boljim korištenjem kapaciteta, kao i korištenjem stvarnih rezervi koje postoje za povećanje produktivnosti rada.

GLAVA III.

POLJOPRIVREDA

1.

Daljnjem razvoju poljoprivredne proizvodnje u 1957. godini doprinijet će:

a) povećana ulaganja u poljoprivredu preko krupnih socijalističkih gospodarstava i zemljoradničkih zadruga;

b) proširenje poljoprivredne službe i poboljšanje njezinog rada;

c) veća raspoloživa sredstva za primjenu raznih tehničkih mjera;

d) mjere za sređivanje tržišta.

Razvoj poljoprivredne proizvodnje baziran je na istim elementima kao i u 1956. godini s tim da su osigurana veća sredstva za njihovo provođenje.

2.

Ukupna ulaganja u poljoprivredu iznosit će 37.000 milijuna dinara, što predstavlja porast od oko 28% u odnosu na ocjenu izvršenja u 1956. godini. Ova sredstva upotrijebit će se za investiciona ulaganja u poljoprivredna dobra, radne i zemljoradničke zadruge, odnosno za nabavu poljoprivredne opreme, podizanje ekonomskih objekata i objekata prerade, zasade i ostalo, kao i za izvođenje šireg programa melioracionih radova.

Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti poljoprivrede sredstva u iznosu od 22.500 milijuna dinara prema ocjeni izvršenja od oko 14.000 milijuna dinara u 1956. godini. Iz ovog fonda osigurat će se sredstva za nastavljanje već započetih radova po zajmovima iz prethodnih godina odnosno za izvođenje radova na objektima za koje su zajmovi odobreni u 1956. godini.

Novi krediti odobravat će se poljoprivrednim dobrima, seljačkim radnim zadrugama, općim zemljoradničkim zadrugama i drugima prvenstveno za nabavu poljoprivredne mehanizacije i izgradnju remontnih radionica; zatim za izgradnju potrebnih ekonomskih objekata za podizanje zasada, melioracije pašnjaka i sl.

Novi investicioni krediti za melioracije odobravat će se prvenstveno za nastavljanje započete izgradnje kanala Dunav—Tisa—Dunav, zatim za rekonstrukciju i izgradnju drugih sistema za odvodnjavanje i navodnjavanje.

Novi krediti odobravat će se i za izgradnju pogona za otkup i preradu poljoprivrednih proizvoda.

U 1957. i idućim godinama bit će potrebno posvetiti odgovarajuću pažnju voćarstvu, kako bi se što brže otklonile štete i posljedice koje su u voćarstvu izazvale nepovoljne vremenske prilike početkom 1956.

Sredstva lokalnih kreditnih fondova iznosit će u 1957. godini oko 5.300 milijuna dinara, t.j. bit će uglavnom na nivou 1956. Ova sredstva kao i vlastita sredstva poljoprivrednih organizacija koristit će se uglavnom za iste namjene, samo lokalnih razmjera, kao i sredstava viših fondova.

Za radove na regulaciji rijeka i obrani od poplava predviđaju se sredstva iz Saveznog fonda voda u iznosu od 2.100 milijuna dinara.

3.

Za izvođenje raznih akcija i mjera odnosno za poboljšanje rada poljoprivrednih službi koristit će se kao i u 1956. godini sredstva budžetskih fondova za unapređenje poljoprivrede. Ovi fondovi u 1957. godini iznosit će oko 7.000 milijuna dinara.

Sredstvima Saveznog fonda za unapređenje poljoprivrede u iznosu od 1.500 milijuna dinara financirat će se proizvodnja kvalitetnog sjemena žitarica (naročito pšenice i heterozis kukuruza) i industrijskog bilja, razne mjere u stočarstvu i drugo.

Sredstva republičkih i kotarskih fondova služit će i dalje za organiziranje akcija na zaštiti stoke i bilja, za proizvodnju sjemena, sadnog materijala i priplodne stoke, za vršenje raznih ogleda i drugo.

Sredstva republičkih i kotarskih fondova treba također koristiti za proširenje mreže i za kompletiranje postojećim ustanovama poljoprivredne službe. Ovakva ulaganja kao i financiranje pojedinih zadataka omogućit će da se poljoprivredna služba i dalje razvija i da pruži stručnu pomoć socijalističkim gospodarstvima i općim zemljoradničkim zadrugama a preko njih i individualnim seljacima u svrhu unapređenja proizvodnje i povećanja produktivnosti rada.

Organi koji odobravaju programe utroška ovih fondova i organizacije koje raspolažu sredstvima fondova treba da se pobrinu za njihov namjenski i svrsishodni utrošak. Sredstva spomenutih fondova treba također da omoguće efikasniji rad poljoprivrednih službi, podizanje i usavršavanje kadrova i drugo. Pravilan utrošak sredstava ovih fondova doprinijet će jačanju zemljoradničkih zadruga i preko njih unapređenju poljoprivrede.

4.

Šira primjena tehničkih mjera u 1957. godini osigurat će se većom proizvodnjom i uvozom krupnijih poljoprivrednih strojeva i oruđa za rad, većom proizvodnjom i uvozom umjetnih gnojiva, sredstava za zaštitu bilja i stoke i većim raspoloživim količinama kvalitetnog sjemena.

U pogledu provođenja tehničkih mjera, u planu 1957. godine težište je bačeno s jedne strane na melioracije kao mjeru koja je nužna za stabilizaciju poljoprivredne proizvodnje, ali koja zahtijeva velika sredstva i ne daje odmah efekat i s druge strane za mehanizaciju, kemizaciju i sjemenarstvo kao na mjere koje se neposredno odražavaju na povećanje poljoprivredne proizvodnje. Plan za 1957. godinu predviđa među ostalim koncentraciju primjene tehničkih mjera na ona područja i na ona poljoprivredna gospodarstva kod kojih se mogu očekivati najveći efekti u proizvodnji.

Poljoprivreda će u 1957. godini dobiti veće količine novih traktora i priključnih strojeva i oruđa iz domaće proizvodnje i uvoza, što predstavlja značajan prilog mehanizaciji poljoprivrede. Da bi se omogućilo pravilno korištenje ove mehanizacije osigurat će se potrebni krediti zemljoradničkim zadrugama i krupnim socijalističkim gosporadstvima za njezinu nabavu i za podizanje remontnih radionica i mašinskih servisa. Novoosnovani poslovni savezi poboljšat će korištenje mehanizacije u poljoprivredi.

Potrošnja umjetnih gnojiva povećat će se ovako:

	(u 1.000 tona)		
	1953.	1956.	1957.
Ukupno gnojiva	108,0	530	800
Po ha poljoprivredne površine u kg	7,5	46	54
Po ha obradive površine u kg	10,8	53	80

U 1957. godini poljoprivreda će raspolagati i znatno većim količinama sredstava za zaštitu bilja i stoke, iz domaće proizvodnje i uvoza.

Za upotrebu u sjetvi 1957. godine moći će se koristiti 41.000 tona sjemena pšenice i 8.000 tona sjemena hibridnog kukuruza.

U 1957. godini predviđa se iznos od oko 8.300 milijuna dinara za uvoz potrebnog reprodukcionog materijala za potrebe poljoprivrede, što u odnosu na procijenjenu realizaciju uvoza istog materijala u 1956. godini predviđa povećanje za oko 38%.

Visina regresa u 1957. godini iznosit će oko 19.300 milijuna dinara prema 18.860 milijuna koliko se ocjenjuje izvršenje u 1956. godini. U vezi s tim bit će potrebno odgovarajućim mjerama u toku godine osigurati da se smanji visina regresa po jedinici proizvoda u skladu sa kretanjem cijena i postigne sniženje njihovih troškova proizvodnje.

5.

Na sređivanje tržišta poljoprivrednih proizvoda utjecat će u 1957. godini među ostalim i:

— daljnje organizaciono osposobljavanje zadružnih organizacija za otkup poljoprivrednih proizvoda;

— daljnja investiciona ulaganja u podizanje magazina i nabavu potrebne opreme (transportna sredstva, rashladni uređaji, strojevi za sortiranje i dr.) kako kod trgovačkih poduzeća za promet poljoprivrednim proizvodima, tako i kod zemljoradničkih zadruga.

Organizaciono jačanje zemljoradničkih zadruga i bolja tehnička opremljenost kako zadruga tako i trgovačkih poduzeća pridonijet će efikasnijem prometu i sređivanju tržišta.

6.

Osposobljavanje i jačanje općih zemljoradničkih zadruga i krupnih socijalističkih gospodarstava osigurano je slijedećim mjerama:

— učvršćivanjem i daljnjim usavršavanjem postojećeg sistema raspodjele ukupnog prihoda kod krupnih socijalističkih gospodarstava, koji omogućava slobodno formiranje platnog fonda i ostalih fondova privredne organizacije — u zavisnosti od postignute proizvodnje i povećanja produktivnosti rada;

— stavljanjem na raspolaganje povećanih kredita ovim organizacijama u svrhu ulaganja u mehanizaciju, objekte prerade, objekte uskladištenja, razne servise, stočarstvo i t. d.;

— povećanim količinama umjetnih gnojiva, drugih kemijskih sredstava i ostalog reprodukcionog materijala;

— povećanom proizvodnjom opreme u zemlji i njezinim uvozom.

Povećanje mehanizacije omogućit će zemljoradničkim zadrugama i krupnim socijalističkim gospodarstvima da prošire obim usluga i suradnju sa individualnim poljoprivrednim proizvođačima u svrhu bolje obrade poljoprivrednih površina odnosno obrade onih površina koje su ostale neobrađene.

Proširenje njihovog poslovanja kao i daljnji njihov razvoj uopće zahtijeva od zemljoradničkih zadruga i krupnih socijalističkih gospodarstava da odvoje potrebna sredstva i učine odgovarajuće napore za osposobljavanje kadra odnosno za podizanje njegove stručnosti na veći nivo.

7.

Pod pretpostavkom prosječnih klimatskih uvjeta, a na bazi dosadašnjih ulaganja u poljoprivredu kao i daljnjeg provođenja u život naprijed navedenih mjera i akcija očekuje se da će u 1957. godini vrijednost ukupne poljoprivredne proizvodnje biti na nivou 1955. S obzirom na karakter predviđenih mjera odnosno s obzirom na obim pojedinih mjera, može se očekivati da će one dati povoljne rezultate na prvom mjestu u ratarstvu, a preko ovog također i u stočarstvu. U voćarskoj i vinogradarskoj proizvodnji naročito zbog izmrzavanja velikog broja stabala u toku 1956. ne mogu se očekivati ni u 1957. godini povoljniji rezultati.

S obzirom na znatne oscilacije nivoa poljoprivredne proizvodnje u prethodnim godinama, u 1957. godini u bilancama su predviđene rezerve za slučaj podbačaja u odnosu na očekivani nivo poljoprivredne proizvodnje.

GLAVA IV.
ŠUMARSTVO

1.

Iz sredstava šumskih gospodarstava i sredstava Fonda za unapređenje šumarstva osigurat će se u sektoru uzgoja šuma u 1957. godini najmanje isti obim radova na pošumljavanju golети, melioraciji šikara i drugih degradiranih šuma i održavanja i unapređenja fonda plodnih šuma.

U svrhu daljnjeg poboljšanja uvjeta gajenja, a naročito efikasnije zaštite i čuvanje šuma, kao i radi ravnomjernijeg teritorijalnog rasporeda sječa proširivanjem eksploatacije u šumama neotvorenih ili nedovoljno otvorenih područja i masiva, u 1957. godini dodjeljivat će se posebna dopunska sredstva namijenjena isključivo za izgradnju šumskih komunikacija u neotvorenim šumama.

Iz sredstava šumskih gospodarstava namijenjenih za redovno održavanje šuma, sredstava Fonda za unapređenje šumarstva i dopunskih sredstava za izgradnju komunikacija, poduzimat će se u 1957. godini na polju uzgoja naročito slijedeće mjere:

— proširivanje aktivnosti i poboljšanje metoda i tehnike rada na melioraciji šikara i popravku stanja drugih degradiranih šuma i njezi, zaštiti i čuvanju aktivnih šuma;

— daljnji rad na unošenju četinara u liščarske šume, naročito jele i smrče u bukove šume;

— intenzivniji i širi rad na utvrđivanju stanja šumskog fonda proširivanjem radova na redovnoj inventuri (uređivanju) šuma, brzom inventarizacijom još neuređenih šuma i utvrđivanjem prirasta šuma;

— nastavljanje i proširivanje aktivnosti na ekonomskim pošumljavanjima prvenstveno na podizanju novih i popr ku stanja postojećih topolovih šuma i šuma drugih vrsta velikog prirasta;

— daljnje sistematsko dograđivanje i upotpunjavanje nedovoljno razvijenih šumskih komunikacionih sistema, naročito u šumama sposobnim za eksploataciju redovnog ili visokog prethodnog prinosa (proreде), i nastavljanje rada na podizanju šumskih zgrada, naročito lugarnica;

— izgradnja šumskih komunikacija u neotvorenim (nepristupačnim) šumskim masivima sa velikim rezervama sječive drvne mase.

U svrhu efikasnijeg i bržeg unapređenja šuma individualnih vlasnika i zadruga, narodne republike će u 1957. godini regulirati način ubiranja i visinu doprinosa iz ovih šuma Fondu za unapređenje šumarstva. Propisima narodnih republika odredit će se i namjena i način trošenja ovog doprinosa, tako da se sredstva Fonda formirana na ovoj osnovi upotrebe isključivo na podizanje novih i unapređenje i održavanje postojećih šuma zadruga i individualnih vlasnika.

2.

Predviđena za 1957. godinu ukupna eksploatacija šuma općenarodne imovine u visini od oko 12,5 mil. m³ brutto mase, ostaje približno na nivou 1956., a niža je od prosjeka prethodne dvije godine za oko 4% i od prosjeka 1952/54 za oko 17%. Pritom, predviđena za sječu masa četinara ostaje na nivou prethodne dvije godine, što u odnosu na prosjek 1952/54 predstavlja smanjenje za oko 20%.

U 1957 godini se, i pored sužavanja ukupne sječe šuma općenarodne imovine, očekuje daljnji porast sječa socijalističkog sektora šumske proizvodnje. U odnosu na prosjek 1955/56, sječa socijalističkog sek-

tora treba da poraste za oko 4% ili 220 hilj. m³ gotovih šumskih sortimenata za reprodukcionu potrošnju.

Individualne sječe u šumama općenarodne imovine u 1957. godini opadaju u odnosu na prosjek 1955/56 za oko 10%.

Sječa šuma individualnih vlasnika za potrebe industrijske i investicione potrošnje drveta u visini od oko 1,5 mil. m³ u 1957. godini ostat će na nivou sječa prethodne godine.

3.

Sa proširenjem sječe šuma socijalističkog sektora očekuje se u 1957. godini porast šumske proizvodnje ovog sektora u odnosu na prosjek 1955/56 za oko 3%.

Sa blagim porastom ukupne proizvodnje predviđaju se za 1957. godinu i dalje pozitivne promjene u strukturi proizvoda — u korist drveta namijenjenog za industrijsku potrošnju. Sa indeksom 100 u 1955. godini — proizvodnja kod drveta za mehaničku industrijsku preradu raste u 1956. godini na 104, a u 1957. na 108, a kod drveta za kemijsku preradu u 1956. na 115, a u 1957. na 138. Na taj način, i pored sužavanja sječe šuma, osigurava se stalno proširivanje sirovinske baze industrije za preradu drveta.

Porast proizvodnje sortimenata za industrijsku preradu u 1957. godini osigurat će se, kao i prethodnih godina, ne samo proširivanjem sječe socijalističkog sektora, nego i daljnjim unapređenjem iskorišćavanja prosječne drvne mase smanjenjem otpatka a i racionalnijom preradom korisnog drveta.

Proizvodnja jamskog drveta, željezničkih pragova, građevinskog i drugog drveta investicione potrošnje ostat će u 1957. godini u socijalističkom sektoru eksploatacije na nivou proizvodnje prethodne godine. Stagnaciju ove proizvodnje uvjetuje struktura šuma općenarodne imovine odnosno drvnih masa koje se u njima sijeku. Manjkovi ovih proizvoda pokrit će se u 1957. kao i prijašnjih godina iz privatnog i zadružnog sektora šumske proizvodnje sječom šuma individualnih vlasnika i sitnim sječama državnih šuma.

4.

U svrhu osiguranja predviđenog obima i strukture šumske proizvodnje, narodne republike će i u 1957. godini izvršiti raspored sječa po šumsko-privrednim područjima. U istu svrhu donijet će se odnosno izmijeniti savezni, republički i lokalni propisi koji treba da omoguće daljnje proširivanje proizvodnje društvenog sektora putem eksploatacije šuma i šumske proizvodnje u režiji šumskih gospodarstava i zadruga.

S obzirom na sve šire učešće zadružne i privatne šumske proizvodnje u namirivanju potreba reprodukcione potrošnje drveta u društvenom sektoru, donijet će se propisi kojima će se regulirati organizacija ove proizvodnje i promet njezinih proizvoda.

Da bi se održao određeni raspored sječa i spriječilo prekomjerno iskorišćavanje sječina, kao i da bi se osiguralo daljnje jačanje službe zaštite i čuvanja šuma, u 1957. godini će se, u okviru stabiliziranja organizacije šumarske službe, nastaviti sa daljnjim učvršćivanjem upravnih i inspekcijskih šumarskih organa narodnih republika i kotara i lugarske službe šumskih gospodarstava kotara i općina.

Posebno će se u 1957. godini donijeti propisi i poduzimati mjere u svrhu smanjivanja bespravne sječe i drugih bespravnih djela u šumama.

GLAVA V.

SAOBRAĆAJ

1.

Obim saobraćajnih usluga u cjelini kao i po granama saobraćaja povećava se u 1957. godini u skladu sa porastom proizvodnje i proširenjem tržišta, za 6,9%. Pritom se predviđa nešto veći porast robnog saobraćaja nego putničkog. U robnom saobraćaju znatni porast odnosno veći od prosječnog očekuje se u pomorskom, cestovnom i riječnom saobraćaju, a s obzirom na porasle potrebe i povećanje kapaciteta.

Povećanje ukupnog obima saobraćaja u 1957. godini proizlazi iz porasta unutrašnjeg prometa za 6%, povećanje prijevoza u međunarodnoj razmjeni za 6% i povećanje tranzita i prijevoza strane robe za 9% u odnosu na 1956. godinu.

Kretanje obima saobraćajnih usluga za posljednje dvije godine u poređenju sa predviđenim porastom u 1957. godini je slijedeće:

	1955.	1956.	1957.
	1954.	1955.	1956.
Saobraćaj — ukupno	118	102,2	106,9
— Robni saobraćaj	120	102,6	107,3
— Putnički saobraćaj	115	99,0	106,6
— PTT saobraćaj	111	108,7	105,0
i po granama saobraćaja:			
Željeznički saobraćaj	116	100,0	104,5
Pomorski saobraćaj	119	107,4	113,8
Riječni saobraćaj	105	105,4	108,8
Zračni saobraćaj	143	101,1	118,3
Cestovni saobraćaj	119	107,8	113,8

Za povećani obim saobraćaja u 1957. godini u pogledu pravodobnog namirenja potreba, a naročito sezonskih, odgovarajućim saobraćajnim kapacitetima, može se očekivati poboljšanje u pomorskom, zračnom putničkom saobraćaju i u prijevozu robe i putnika cestovnim vozilima. Kod ostalih grana saobraćaja povećanje kapaciteta, s obzirom na narasle potrebe, utjecat će na poboljšanje uvjeta saobraćaja tek u idućim godinama.

2.

Daljnji razvoj saobraćaja osigurava se intenzivnijom investicionom izgradnjom u 1957. godini, s obzirom da su ukupne investicije povećane za 7% u odnosu na 1956. godinu.

Struktura investicija znatnije je izmijenjena kako u odnosu na 1956. tako i na prijašnje godine. Predviđene investicije najviše su usmjerene na nabavu odnosno izgradnju vozних i plovnih sredstava. Za ova sredstva predviđa se 36% ukupnih investicija što predstavlja porast od 36% u odnosu na 1956. godinu.

Isto tako, u svim granama saobraćaja predviđa se daljnje proširenje postojećih kapaciteta na saobraćajnoj mreži i povećanje prijevozne moći putem rekonstrukcije i mehanizacije radova u transportu.

Izgradnja novih objekata saobraćajne mreže, t. j. novih pruga, puteva, luka i pristaništa usporava se i u 1957. godini snižavanjem investicija za ove objekte ispod nivoa 1956.

Održavanje postojećih saobraćajnih objekata zauzima i u 1957. godini veći dio brutto investicija (46% i raste za 5% u odnosu na 1956. godinu. Najveći dio ovih investicija troši se za održavanje željezničkih pruga i voznih sredstava, i to 40% od ukupnih investicija u saobraćaju.

3.

U 1957. godini predviđa se nabava 1.600 teretnih vagona, 20 šinobusa i 30 lokomotiva, sve iz domaće proizvodnje. Isto tako predviđa se puštanje u saobraćaj 52.660 brutto registarskih tona pomorskih brodova, a zatim 9.600 KS i 3.000 tona nosivosti riječnih plovila.

Za potrebe javnog cestovnog i gradskog saobraćaja predviđa se nabava većeg broja raznih vozila, a za zračni saobraćaj putničkih aviona. Osim toga predviđa se oprema za mehanizaciju pretovara u pomorskom, riječnom i željezničkom saobraćaju, kao i mehanizacija za održavanje pruga. Ova oprema doprinijet će povećanju prijevozne moći i porastu produktivnosti rada u saobraćaju.

Radi obavljanja redovnog putničkog javnog saobraćaja, predviđa se davanje dotacije u iznosu od 2.200 milijuna dinara iz saveznog fonda za regrese — poduzećima Jadranska linijska plovidba, Jugoslavenski aerotransport i Jugoslavensko riječno brodarstvo.

GLAVA VI.

GRAĐEVINARSTVO

1.

U skladu sa ukupnim obimom i strukturom investicija, predviđa se u 1957. godini slijedeći nivo građevinskih radova:

	Indeksi		
	1956./1955.	1957./1955.	1957./1956.
Ukupni građevinski radovi	88	96	108
Društveni sektor	87	94	108
Individualna izgradnja	95	97	101

Pritom se očekuje promjena u strukturi radova u korist izgradnje objekata društvenog standarda:

	% strukture: (svi sektori)		
	1955.	1956.	1957.
Ukupno:	100	100	100
Kapitalna izgradnja	61	58	53
Društveni standard	39	42	47

2.

Iako se predviđa porast obima radova i građenja na širem frontu, ne očekuje se i isto takvo povećanje broja zaposlenog osoblja u ovoj oblasti, uslijed većih izgleda za poboljšanje opremljenosti izvođača radova sa građevinskom mehanizacijom.

Radi povećanja produktivnosti rada u ovoj oblasti, nastavit će se sa proučavanjem i [illegible]avanjem sistema plaća i nagrađivanja zaposlenog osoblja. Isto tako će se u svrhu podsticanja na intenzivniju primjenu mehanizacije i boljih metoda građenja dopuniti i izmijeniti postojeći ekonomski instrumenti.

3.

Za osiguranje daljnjeg razvoja građevinske djelatnosti predviđaju se:

— investicije za nabavu građevinskih strojeva, mehaničkog alata, transportnih sredstava i ostale opreme domaće proizvodnje i iz uvoza, pretežno za izgradnju objekata visokogradnje;

— investiciona ulaganja u industriju koja proizvodi za građevinarstvo, u svrhu daljnjeg povećanja i poboljšanja ove proizvodnje;

— investicije u svrhu štednje i zamjene rezane građe četinara;

— poduzimanje mjera za intenzivnije uzdizanje stručnih kadrova u ovoj oblasti, prije svega otvaranjem većeg broja stručnih škola;

— donošenje stručno-tehničkih propisa i normativa, i standardizacija i tipizacija materijala i elemenata za ugrađivanje.

Pored toga pojačat će se odgovornost za izradu i stručnu reviziju građevinskih projekata, kako bi se izbjeglo znatno odstupanje projektiranih troškova građenja od stvarnih troškova.

GLAVA VII.

TRGOVINA, UGOSTITELJSTVO I TURIZAM

1.

U 1957. godini očekuje se osjetnije povećanje robnog prometa u odnosu na 1956. godinu, koje treba rezultirati iz predviđenog porasta robnih fondova i potrošnje. U vezi s tim predviđa se da će maloprodajni robni promet porasti za 11%.

U svrhu poboljšanja snabdijevanja stanovništva gradova i industrijskih naselja poljoprivredno-prehrambenim proizvodima, nastavit će se u 1957. godini sa provođenjem već donesenih mjera za sređivanje tržišta, pri čemu treba naročito pojačati aktivnost narodnih odbora potrošačkih centara. Boljem snabdijevanju stanovništva treba doprinijeti i pojačano učešće zemljoradničkih zadruga u robnom prometu.

U 1957. godini nastavit će se i sa započetim ulaganjem u bolje tehničko opremanje trgovine i prometa poljoprivrednih proizvoda, što će također doprinijeti bržem i efikasnijem snabdijevanju.

2.

Predviđenom povećanju izvoza i proširenju vanjskotrgovinske aktivnosti treba da doprinesu organizacione mjere provedene u 1956. godini, kao i dalj-

nje mjere koje će se poduzeti u 1957. godini sa svrhom da se poboljša komercijalna služba privrednih organizacija koje izvoze.

3.

U 1957. godini predviđa se jači porast domaćeg i inozemnog turističkog prometa, kao i povećanje deviznih prihoda od inozemnog turizma. Za to postoje realni uvjeti u mjerama i pripremama koje su u ovoj godini pravodobno izvršene za iduću turističku sezonu.

Davanje premija sezonskim ugostiteljskim poduzećima i radnjama na obavljeni pensionski promet koje je predviđeno u 1957. godini omogućit će ovim privrednim organizacijama elastičnije prilagođavanje uvjetima domaćeg i inozemnog tržišta.

Za proširenje turističkog prometa i poboljšanje kvaliteta turističkih usluga nastavit će se u 1957. godini ulaganja u nabavu prijevoznih sredstava za potrebe turističkih poduzeća i za modernizaciju hotela u turističkim mjestima.

4.

Mjere donesene u 1956. godini o davanju olakšica radničko-službeničkim restoranima i menzama privrednih organizacija i ulaganja koja se u 1957. godini nastavljaju u svrhu boljeg opremanja radnja koje pružaju usluge prehrane treba da doprinesu bržem razvoju društvene prehrane.

5.

U 1957. godini uložit će se daljnji napori i sredstva za školovanje i stručno osposobljavanje kadrova u trgovini, ugostiteljstvu i turizmu, čime će se stvoriti uvjeti za daljnje podizanje nivoa usluga u ovim djelatnostima.

GLAVA VIII.

ZANATSTVO

U 1957. godini predviđa se daljnje povećanje i poboljšanje zanatske proizvodnje i usluga. U 1957. godini uložit će se 4 milijarde dinara za društveno zanatstvo.

Posebnu pažnju treba posvetiti onim zanatskim strukama koje obavljaju zanatsko-građevinske radove, kao i uopće širem razvijanju mreže uslužnog zanatstva. U tu svrhu bit će potrebno znatnije proširiti mrežu zanatskih radionica kako bi bile pristupačne što većem broju potrošača.

Narodni odbori treba što više da koriste sredstva kotarskog investicionog fonda za jačanje društvenog zanatstva na svome području. Ova ulaganja potrebno je usmjeriti na građevinsku, elektrotehničku i metaloprerađivačku struku za čijim se uslugama i proizvodima osjeća velika potražnja. U isto vrijeme pojačati nastojanja društvenog zanatstva u pravcu što šireg kooperiranja individualnih zanatlija, sa svrhom da se u ovoj oblasti postigne što veća proizvodnja dobara i usluga za potrošnju stanovništva, u čemu zanatstvo potpomognuto staranjem narodnih odbora može odigrati važnu ulogu.

Pored investicionih ulaganja, razvoju zanatstva doprinijet će povećanje društvenog standarda i mjere koje se predviđaju za unapređenje poljoprivrede, kao i dosljedna primjena paušalnog određivanja i paušalnog plaćanja društvenih obaveza.

Savezno izvršno vijeće će u toku 1957. proučiti i prilagoditi sistem ekonomskih instrumenata u zanatstvu, sa svrhom da se otklone sadašnje smetnje i stimulira brži razvoj društvenog zanatstva.

GLAVA IX.

PRIVREDNI ODNOSI SA INOZEMSTVOM

1.

Osnovne karakteristike privrednih odnosa sa inozemstvom u 1957. godini bit će slijedeće:

a) daljnje povećanje obima vanjskotrgovinske razmjene, koje se zasniva na porastu izvoza industrijskih proizvoda i uvoza reprodukcionog materijala u svrhu povećanja domaće proizvodnje;

b) znatan porast izvoza bit će omogućen:

— daljnjim porastom industrijske proizvodnje na osnovu potpunijeg korištenja postojećih i puštanja u pogon novih kapaciteta;

— daljnjom stabilizacijom unutrašnjeg tržišta, t. j. daljnjim usklađivanjem kretanja investicione i opće potrošnje sa kretanjem izvoza;

— nastavljanjem programa rekonstrukcija i racionalizacija naročito u izvoznoj industriji;

— povećanim mogućnostima plasmana na inozemnom tržištu.

c) Povećanje uvoza odnosi se na:

— veći uvoz reprodukcionog materijala za potrebe industrije i poljoprivrede, materijala za investiciono održavanje i gotove robe za osobnu potrošnju;

— veći uvoz opreme na osnovu korištenja naših potraživanja i novozaključenih investicionih kredita.

d) Ukupni uvoz (ne računajući povećani uvoz opreme) veći je nego u prethodnoj godini. Međutim, osjetnijim porastom izvoza u 1957 godini postići će se povoljniji odnosi između izvoza i uvoza koji se vrši za tekuće potrebe. Na osnovu toga smanjit će se deficit tekuće platne bilance.

2.

Predviđeno povećanje izvoza ispoređeno sa prethodnim godinama pokazuje slijedeće odnose:

	U milijardama dinara			Indeks	
	1955.	1956.	1957.	1956. 1955.	1957. 1956.
Ukupni izvoz	77,0	96,0	109,3	124,6	113,8
— izvoz industrijskih proizvoda	50,7	63,8	79,3	125,8	124,3
— izvoz poljoprivrednih proizvoda*)	26,3	32,2	30,0	122,4	93,2

Smanjenje izvoza poljoprivrednih proizvoda u 1957. godini predviđeno je imajući u vidu potrebe snabdijevanja gradova i industrijskih centara prehrambenom proizvodnjom.

Pošto povećanjem izvoza industrijskih proizvoda istovremeno treba kompenzirati smanjeni izvoz poljoprivrednih proizvoda i osigurati ukupno predviđeno povećanje izvoza — bit će potrebno učiniti posebne napore u oblasti industrijske proizvodnje namijenjene izvozu.

Povećanje izvoza industrijskih proizvoda očekuje se pretežnim dijelom od porasta izvoza proizvoda mašinske, metalne, elektroindustrije i brodogradnje.

Znatnijim porastom uvoza reprodukcionog materijala za prerađivačku industriju i poljoprivredu od uvoza za baziČnu industriju izmijenit će se struktura uvoza reprodukcionog materijala. Porast uvoza reprodukcionog materijala omogućit će veću proizvodnju potrošnih dobara, kao i porast proizvodnje namijenjene izvozu. Povećanje uvoza traktora, umjetnih gnojiva i ostalih sirovina treba da doprinese povećanju poljoprivredne proizvodnje.

*) U poljoprivrednom izvozu sadržan je izvoz proizvoda prehrambene industrije i industrije duhana.

Produžit će se također sa povećanjem uvoza gotovih proizvoda namijenjenih osobnoj potrošnji.

Dalje se predviđa porast uvoza za tekuće održavanje, rekonstrukcije i racionalizacije.

3.

Prihodi od transporta, turizma i ostalih usluga i dalje su u porastu. U poređenju sa 1956. godinom neto povećanje nerobnih prihoda iznosit će oko 3 milijarde dinara. Pritom treba istaći da će brutto prihodi po svim osnovnim nerobnim prihodima dostići u 1957. godini iznos od oko 30 milijardi dinara. Ovakav obim brutto nerobnih prihoda, stalan porast netto nerobnih prihoda, kao i visok randman koji se ostvaruje izvozom usluga, ukazuje na potrebu odgovarajućih investicionih ulaganja u turizam, pomorstvo, željeznički tranzit i druge uslužne djelatnosti.

4.

Za platnu bilancu 1957. karakteristično je:

a) daljnje povećanje vlastitih prihoda od izvoza i nerobnog priliva za 14%;

b) povećanje za oko 17% deviznih rashoda predviđenih za uvoz sredstava za reprodukciju i održavanje;

c) porast za jednu trećinu uvoza gotove robe namijenjene osobnoj potrošnji;

d) smanjenje deficita platne bilance u 1957. godini, pošto će porast prihoda biti veći od porasta rashoda, isključujući uvoz opreme iz inozemnih zajmova.

Deficit platne bilance bit će pokriven aranžmanima sa inozemstvom i realizacijom dijela naših potraživanja u inozemstvu.

5.

Za osiguranje predviđenog izvoza i uvoza, odnosno daljnje unapređenje razmjene sa inozemstvom predviđaju se slijedeće mjere:

a) raspoloživa sredstva za rekonstrukcije i racionalizacije koristit će se prvenstveno za povećanje proizvodnje namijenjene izvozu odnosno za podsticanje proizvodnje uvoznih proizvoda u svrhu smanjenja uvoza;

b) radi potpunijeg korištenja kapaciteta i povećanja deviznog priliva angažirat će Jugoslavenska banka za vanjsku trgovinu dio devizne rezerve za kratkoročno kreditiranje dodatne proizvodnje za izvoz. Devizne rezerve također će se koristiti za pravodobno osiguranje osnovnih sirovina, i kreditiranje dugoročnih izvoznih poslova;

c) da bi se osiguralo nesmetano odvijanje vanjskotrgovinske razmjene, pristupit će se poboljšanju transporta, osigurat će se potrebna dinarska sredstva i druge olakšice za podsticanje izvoza, naročito izvoza mašinogradnje, metalopreradivačke i elektroindustrije, zaključivat će se odgovarajući trgovinski sporazumi i nastavit će se sa daljnjim prilagođavanjem i razvijanjem vanjskotrgovinske mreže;

d) u svrhu osiguranja domaćeg tržišta proizvodima za kojima postoji naročita tražnja na inozemnim tržištima — propisat će se izvozni kontingenti;

e) poboljšanjima deviznog režima u idućoj godini postići će se veća elastičnost u raspodjeli deviznih sredstava za uvoz reprodukcionog materijala i materijala za investiciono održavanje, smanjit će se broj proizvoda koji se nalazi pod režimom zabrane izvoza, dok će se u svrhu podsticanja izvoza opreme stavljati mašinogradnji i elektroindustriji na raspolaganje devize ostvarene vlastitim izvozom, putem odgovarajuće raspodjele deviznih sredstava.

GLAVA X.

INVESTICIJE

1.

U 1957. godini predviđene društvene investicije iznose (u milijardama dinara):

	1955.	1956.	1957.
Ukupne investicije[1])	422,2	395,0	421,0
Indeks: 1955=100	100,0	93,6	100,0
1956=100		100,0	106,3
Investicije iz domaćih sredstava	387,1	362,1	371,1
Indeks: 1955 = 100	100,0	93,6	95,8
1956 = 100		100,0	102,4
Uvozna oprema	35,1	32,9	49,9
Indeks: 1955 = 100	100,0	93,6	142,2
1956 = 100		100,0	151,8

Ukupni obim društvenih investicija, prema tome, kreće se na nivou ostvarenih investicija u 1955 godini, a prema ocijenjenom izvršenju u 1956. godini veći je za 6,3%. Što se tiče investicija iz domaćih sredstava, one su prema 1955. godini niže za 4,2%, dok su prema 1956. godini veće za 2,4% ili za oko 9 milijardi dinara. Ovaj porast investicija iz domaćih sredstava od 2.4% u odnosu na 1956. godinu znatno je ispod porasta društvenog proizvoda koji treba da iznosi oko 10%. Predviđene investicije za nabavu uvozne opreme veće su za 42,2% prema 1955. godini odnosno za 51,8% prema 1956. godini.

Predviđeno povećanje investicija zasniva se uglavnom na mogućnostima većeg korištenja inozemnih sredstava iz već zaključenih inozemnih aranžmana čija je namjena isključivo vezana za investicije u svrhu bržeg razvoja zemlje. Da bi se ostvario predviđeni obim uvozne opreme bit će potrebno proširiti mogućnosti i poboljšati uvjete privrednim organizacijama i investicionim fondovima za slobodnije korištenje inozemnih sredstava.

Neznatno povećanje investicija iz domaćih sredstava proizlazi, međutim, iz potrebe većeg održavanja i zamjene osnovnih sredstava u privredi čiji obim raste iz godine u godinu, i ovo povećanje pokriveno je odgovarajućom proizvodnjom investicionih roba u zemlji. S obzirom na to, kao i na činjenicu da su tokom 1956. stvorene izvjesne zalihe ovih roba, predviđeni nivo investicija u 1957. godini ne može remetiti odnose na tržištu opreme i investicionih materijala.

Porast građevinskih radova predviđa se bez znatnijeg angažiranja nove radne snage, što znači bez značajnijeg povećanja kupovnih fondova na toj osnovi. S toga se ocjenjuje da povećanje investicija ne će izazvati poremećaje na tržištu roba osobne potrošnje, niti pri raspoloživom fondu tih roba ometati porast životnog standarda zaposlenih radnika i službenika.

2.

Predviđa se u 1957. godini slijedeći utrošak ukupnih sredstava za investicije po pojedinim privrednim oblastima i djelatnostima:

	1955.	1956.	1957.
Industrija i rudarstvo	210,6	171,0	160,0
Poljoprivreda	23,6	29,0	37,0
Vodoprivreda	—	3,5	5,7
Šumarstvo	8,8	7,0	8,8
Građevinarstvo	11,1	12,5	17,0
Saobraćaj	77,8	80,0	85,5
Trgovina i ugostiteljstvo	19,6	18,5	18,5
Zanatstvo	3,6	3,5	4,0
Privreda — ukupno	355,1	325,0	336,5
Društveni standard	67,1	70,0	84,5
Društvene investicije — ukupno	422,2	395,0	421,0

[1]) U ukupnom obimu investicija nalaze se i sredstva za investicije u vojnu industriju.

Pri ovakvoj ocjeni utrošaka investicionih sredstava po privrednim oblastima, struktura investicija u 1957. godini bila bi slijedeća:

	1955.	1956.	1957.
Industrija i rudarstvo	49,6	43,3	38,0
Poljoprivreda	5,6	7,3	8,8
Vodoprivreda	—	0,9	1,4
Šumarstvo	2,1	1,8	2,1
Građevinarstvo	2,6	3,2	4,0
Saobraćaj	18,5	20,2	20,3
Trgovina i ugostiteljstvo	4,6	4,7	4,4
Zanatstvo	0,9	0,9	1,0
Privreda — ukupno	84,1	82,3	80,0
Društveni standard	15,9	17,7	20,0
Društvene investicije — ukupno	100,0	100,0	100,0

Struktura investicija mijenja se u 1957. godini u slijedećim osnovnim linijama:

a) apsolutno i relativno smanjuju se investiciona ulaganja u oblasti industrije i rudarstva, uz promjenu unutrašnje strukture ovih ulaganja;

b) apsolutno i relativno povećavaju se investiciona ulaganja u poljoprivredu, vodoprivredu, građevinarstvo i saobraćaj;

c) apsolutno se povećavaju neprivredne investicije i zbog toga se u znatnoj mjeri poboljšava njihov relativni udio koji će dostići u 1957. godini 20% ukupnih investicija.

Ovakva struktura investicija osigurava brži razvoj onih oblasti i djelatnosti koje su dosada zaostajale, odnosno ravnomjerniji i skladniji razvoj privrede u 1957. i idućim godinama.

3.

U ukupnim društvenim investicijama u iznosu od 421 milijardu dinara predviđena su i sredstva za održavanje i zamjenu osnovnih sredstava. Predviđa se da će se u 1957. godini za te svrhe uložiti iz sredstava amortizacionih fondova oko 131 milijarda dinara. Pri ovakvom utrošku amortizacije, nove investicije iznosile bi oko 290 milijardi dinara.

Predviđeno korištenje amortizacije veće je za 14% u odnosu na 1955. i za 7% u odnosu na 1956. godinu. Ovo povećanje predviđa se prvenstveno zbog novih osnovnih sredstava koja su aktivirana u toku 1956., kao i zbog intenzivnijeg korištenja sredstava amortizacionih fondova u vezi sa rekonstrukcijama postojećih kapaciteta.

Savezno izvršno vijeće će tokom 1957. donijeti odgovarajuće propise i poduzeti potrebne mjere da se dio amortizacije koji služi za investiciono održavanje u buduće tretira kao sastavni dio materijalnih troškova privrednih organizacija, i da se prema tome u amortizacione fondove izdvajaju samo sredstva koja služe za zamjenu osnovnih fondova u privredi i drugim djelatnostima.

Nove investicije od 290 milijardi dinara manje su za 5,5% nego 1955., a za 6,1% veće nego u 1956. godini. Predviđa se da će struktura novih investicija po pojedinim privrednim oblastima i djelatnostima biti slijedeća:*

	1955. Iznos	1955. Struktura	1956. Iznos	1956. Struktura	1957. Iznos	1957. Struktura
Industrija i rudarstvo	160,6	52,3	120,0	44,0	105,0	36,2
Poljoprivreda	20,3	6,6	25,0	9,2	32,5	11,2
Vodoprivreda	—	—	3,5	1,3	5,7	2,0
Šumarstvo	8,1	2,6	6,0	2,2	7,7	2,7
Građevinarstvo	5,1	1,7	6,5	2,4	9,6	3,3
Saobraćaj	31,8	10,4	30,0	10,9	35,0	12,0
Trgovina i ugostiteljstvo	15,0	4,9	13,5	4,9	12,5	4,3
Zanatstvo	2,5	0,8	2,5	0,9	2,5	0,9
Privreda — ukupno	243,4	79,3	207,0	75,8	210,5	72,6
Indeks	100,0		85,2		86,3	
Društveni standard	63,7	20,7	66,0	24,2	79,5	27,4
Indeks	100,0		103,7		124,9	
Nove investicije — ukupno	307,1	100,0	273,0	100,0	290,0	100,0
Indeks	100,0		88,9		94,5	

U strukturi novih investicija još više dolaze do izražaja promjene koje se tiču većih investicionih ulaganja u oblasti poljoprivrede, saobraćaja i društvenog standarda.

4.

Nove investicije predviđene za pojedine oblasti treba u 1957. godini koristiti kako slijedi:

a) u oblasti industrije i rudarstva investiciona sredstva bit će usmjerena u dva osnovna pravca. Jednim dijelom ona će biti upotrebljena za daljnju investicionu izgradnju u granama energetike, a drugim dijelom za industrijske rekonstrukcije i dovršavanje započetih objekata. U ovoj drugoj grupi nastavit će se prije svega sa rekonstrukcijama i izgradnjom objekata u prehrambenoj industriji, kao i sa rekonstrukcijama industrije građevinskog materijala. Ostatak sredstava upotrijebit će se za nove rekonstrukcije i dovršavanje objekata. Ovdje će se sredstva dodjeljivati za one investicije koje pružaju najpovoljnije uvjete i postižu najbrži i najveći efekat u povećanju proizvodnje. Kod toga će se naročito imati u vidu proizvodnja svrsishodna sa gledišta platne bilance, proizvodnja za osobnu potrošnju i proizvodnja koja smanjuje sadašnju deficitarnost roba na unutrašnjem tržištu. Takvi uvjeti za odobravanje investicionih sredstava nametnut će potrebu revizije prije sklopljenih ugovora i odlaganje ili obustavljanje gradnje nekih već započetih objekata. Ujedno to će značiti mijenjanje dosadašnjeg kursa industrijskih investicija, u pravcu rekonstrukcija i racionalizacija, odnosno u pravcu kratkoročnijih i efikasnijih ulaganja;

b) u oblasti poljoprivrede za nabavu mehanizacije i druge poljoprivredne opreme, za izgradnju ekonomskih objekata i manjih objekata za preradu poljoprivrednih proizvoda u svrhu proširenja materijalne baze i postizanja veće proizvodnje na poljoprivrednim dobrima, u zadrugama i drugim poljoprivrednim organizacijama, zatim za izvođenje šireg programa melioracionih radova u svrhu odvodnjavanja i navodnjavanja, uključujući radove na izgradnji kanala Dunav—Tisa—Dunav i melioracione radove u Makedoniji.

Intenzivnija ulaganja u vodoprivredne radove predviđena su u svrhu regulisanja vodnih tokova i obrane od poplava i bujica, čime će se, uz ostalo, isto kao sa melioracionim radovima postići veće obradive površine. Ovi radovi financirat će se iz sredstava koja će se formirati u saveznim, republičkim i lokalnim fondovima voda;

* Pod novim investicijama razumijevaju se netto investicije uvećane za dio blokirane amortizacije, koja se upotrebljava za nove investicije.

c) u oblasti šumarstva prvenstveno za izgradnju šumskih puteva u svrhu otvaranja novih šumskih kompleksa i osiguranja predviđene proizvodnje;

d) u oblasti građevinarstva za nabavu strojeva i druge opreme koje služe mehanizaciji građevinskih i građevinsko-zanatskih radova i radova na melioracijama;

e) u oblasti saobraćaja za nabavu vozila u svrhu proširenja voznih kapaciteta u svim granama saobraćaja, zatim za daljnju izgradnju započetih pruga i puteva i druge radove koji su nužni za normalno odvijanje saobraćaja;

f) u oblasti trgovine i ugostiteljstva i turizma za nabavu opreme i tehničkih sredstava u svrhu unapređenja trgovine, ugostiteljstva i turizma.

5.

Za usmjeravanje investicija u navedene svrhe predviđaju se sredstva u Općem investicionom fondu u iznosu od 132,3 milijarde dinara odnosno 104,3 milijarde dinara bez investicija za uvoznu opremu.

Kod instrumenata putem kojih se vrši usmjeravanje jednog dijela investicionih sredstava privrednih organizacija, općina, kotara i narodnih republika za naprijed navedene svrhe, izvršit će se u 1957. godini odgovarajuće promjene sa svrhom da se postepeno ublaže ili ukinu administrativna ograničenja koja se budu pokazala kao suvišna.

Osim toga, u Općem investicionom fondu osiguravaju se sredstva u iznosu od 9.6 milijardi dinara za dotacije investicionim fondovima narodnih republika i narodnih odbora, i to: NR Makedoniji za nastavljanje radova na objektima koji su u 1956. godini financirani iz dotacija za financiranje rekonstrukcija i za plaćanje obaveza prema Općem investicionom fondu; kotaru Koper za nastavak izgradnje tvornice motora i skutera »Tomos«, kotaru Pula za nastavak izgradnje cementare u Umagu, Kosovsko-metohijskoj Oblasti, Beogradu i Zadru za komunalne i slične investicije.

Za NR Crnu Goru predviđaju se dotacije radi osiguranja njezinog učešća u zajmovima iz Općeg investicionog fonda.

U Općem investicionom fondu osigurana su i sredstva u iznosu od 3.200 milijuna dinara za otplatu duga po zajmu federacije.

Sredstva u Općem investicionom fondu iznosit će ukupno 145.100 milijuna dinara odnosno 115.500 milijuna dinara bez sredstava za uvoznu opremu.

U Općem investicionom fondu stvorit će se investiciona rezerva na taj način, da se od ukupnih domaćih sredstava ovog fonda, predviđenih za pojedine privredne oblasti, ne će moći trošiti 5% ovih sredstava. O eventualnoj upotrebi ove rezerve rješavat će se u toku godine, imajući u vidu stanje i razvoj prilika na tržištu.

GLAVA XI.

TRŽIŠTE I POTROŠNJA STANOVNIŠTVA

1.

Predviđa se da će raspoloživi fondovi za osobnu potrošnju u 1957. godini porasti za oko 11% prema 1956. godini. Pritom se ocjenjuje da će raspoloživi fondovi prehrambenih proizvoda biti viši za oko 7%, a industrijske potrošne robe za oko 18%. Ovakva ocjena raspoloživih fondova zasniva se prije svega na predviđenom povećanju industrijske proizvodnje, a zatim na većem uvozu gotove robe i odgovarajućem uvozu osnovnih prehrambenih proizvoda.

Porast raspoloživih fondova za osobnu potrošnju bit će omogućen:

a) povećanjem raspoloživih fondova industrijske robe za osobnu potrošnju za 15% na bazi predviđenog povećanja tekuće proizvodnje i usporenijeg porasta zaliha prema 1956. godini;

b) povećanim uvozom gotove robe od 2,9 milijarde dinara u odnosu na 1956. godinu;

c) uvozom prehrambenih proizvoda koji treba osigurati normalnu potrošnju i snabdjevenost tržišta osnovnim prehrambenim proizvodima.

Pod uvjetom da se ostvare gore iznesene pretpostavke o razvoju proizvodnje i uvoza raspoloživi fondovi za osobnu potrošnju u 1957. godini bi se kretali ovako:

Ukupni fondovi za osobnu potrošnju	1956.	1957.
Industrijski proizvodi	100	118
Prehrambeni proizvodi	100	107
U k u p n o	100	111

2.

Ocjenjuje se da bi navedeno povećanje raspoloživih fondova u 1957. godini omogućilo porast ukupnog obima osobne potrošnje za oko 9,3% ukupno, odnosno 7,5% po glavi stanovnika. Takvo povećanje ukupnog obima osobne potrošnje u idućoj godini pruža materijalnu bazu za povećanje realnih plaća radnika i službenika.

Savezno izvršno vijeće pratit će kretanje realnih plaća i u okviru svojih ovlaštenja poduzimati mjere, odnosno po potrebi predlagati Narodnoj skupštini izmjene u Društvenom planu, sa svrhom da se osigura utvrđena politika u pogledu životnog standarda u 1957. godini.

3.

Predviđeni porast potrošnje radnika i službenika provest će se u 1957. godini putem povećanja plaća u privredi, budžetskim ustanovama, narodnoj obrani, ustanovama za samostalnim financiranjem, bankama i drugim ustanovama i organizacijama, uz istovremeno odgovarajuće povećanje mirovina. Ukupni efekt povećanja prosječnih plaća iznosit će oko 36 milijardi dinara. Pritom povećat će se plaće visokokvalificiranih i kvalificiranih radnika i službenika za 12%, polukvalificiranih i nekvalificiranih za 7%, a mirovina u prosjeku za 8%.

Povećanje plaća i njihovo diferenciranje u korist visokokvalificiranih i kvalificiranih radnika i službenika omogućit će da plaće djeluju stimulativnije na povećanje produktivnosti rada i bolje iskorišćavanje postojećih rezervi u privredi.

Raspoloživi fondovi omogućavaju u 1957. godini i porast potrošnje poljoprivrednih domaćinstava, no taj porast zavisit će od postignutih rezultata u povećanju poljoprivredne proizvodnje i njezine tržnosti.

4.

Da bi se osiguralo realno povećanje plaća i životnog standarda u 1957. godini, pored mjera koje osiguravaju povećanje industrijske proizvodnje, treba istaći slijedeće:

a) obim i struktura izvoza poljoprivrednih proizvoda bolje će se uskladiti sa potrebama unutrašnje potrošnje, naročito kod nekih osnovnih prehrambenih proizvoda;

b) osigurat će se pravodobna realizacija uvoza gotove robe, što će povoljno uticati na snabdjevenost tržišta industrijske potrošne robe;

c) usporit će se trošenje sredstava za investicije i druge oblike unutrašnje potrošnje u prvim mjesecima 1957., kako pritisak ove tražnje ne bi na početku godine remetio realno povećanje potrošnje stanovništva;

d) veći uvoz opreme za bolje tehničko opremanje trgovine poljoprivrednim proizvodima (za prijevozna sredstva, rashladni uređaj i sl.), pripomoći će da se dovoz poljoprivrednih proizvoda u velike gradove i potrošačke centre ubrza i učini efikasnijim.

5.

Raspoloživi fondovi i mjere koje će se poduzeti omogućavaju da se u idućoj godini nastavi proces stabilizacije tržišta proizvoda osobne potrošnje. Međutim, unutar uopće stabilnijih odnosa na tržištu treba očekivati daljnje nastavljanje procesa usklađivanja cijena i formiranja ekonomski prirodnijih odnosa među njima. Što se tiče poljoprivrednog tržišta, kretanje cijena zavisit će u velikoj mjeri od poljoprivredne proizvodnje, no isto tako i od bolje organizacije prometa poljoprivrednih proizvoda. Svakako se na ovom tržištu mora računati sa sezonskim kretanjima i izvjesnim povećanjem cijena.

GLAVA XII.
RASPODJELA DRUŠTVENOG PROIZVODA I NACIONALNOG DOHOTKA

1.

Raspodjela društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka u 1957. godini podređena je određenim ekonomsko-političkim svrhama koje treba postići u ovoj godini. Njezine osnovne karakteristike čine slijedeći momenti:

1. Povećanje osobne potrošnje stanovništva za 77 milijardi dinara ili 9%. Pri ovom porastu, udio osobne potrošnje u društvenom proizvodu ostaje nepromijenjen prema 1956. godini. U predviđenom porastu osobne potrošnje pridaje se prioritetni značaj povećanju životnog standarda radnika, službenika, umirovljenika i invalida.

2. Nivo sredstava za ukupne društvene investicije (bez ulaganja u obrtne fondove), zajedno sa inozemnim sredstvima, predviđa se za 6,6% iznad onoga koji je postignut u 1956. godini. Međutim, bez inozemnih sredstava, ovo povećanje iznosi 2,5% odnosno na jednog stanovnika ispod 1%.

Učešće ukupnih društvenih investicija iz domaćih sredstava u društvenom proizvodu opast će od 24,6% u 1955. i 22,3% u 1956. godini na 20,7% u 1957. godini, dok će udio ukupnih društvenih investicija (bez obrtnih fondova) uključiv i uvoznu opremu u ukupno raspoloživim sredstvima, opasti od 26,0% u 1955. i 23,6% u 1956. godini na 22,9% u 1957. godini. Pri ovakvom kretanju sredstava za ukupne društvene investicije, sredstva iz amortizacionog fonda za investiciono održavanje i zamjenu postojećih kapaciteta pokazuju brži tempo porasta od ukupnih investicija za 1,2 poena.

Kao što se vidi, produžava se tendencija, započeta u 1956. godini, opadanja učešća društvenih investicija iz domaćih sredstava u društvenom proizvodu, odnosno ukupnih društvenih investicija u ukupno raspoloživim sredstvima.

Netto društvene investicije, s obzirom na veće korištenje amortizacije, rastu nešto usporenije od predviđenih sredstava za ukupne društvene investicije. Njihov udio u nacionalnom dohotku (bez ulaganja u obrtne fondove i uvozne opreme) iznosi u 1955. 17,9%, u 1956. 14,7%, u 1957. 12,8%, dok je učešće sredstava za netto investicije sa sredstvima za uvoznu opremu u nacionalnom dohotku uvećanom za višak sredstava iz poslovanja sa inozemstvom, u 1955. 19,7%, u 1956. 16,4% i u 1957. godini 15,5%.

3. Budžetski rashodi povećavaju se prema 1956. godini za 8,1%, ako se uključe povećanje plaća od 10% i odgovarajući doprinosi. Međutim, bez ovog povećanja od 10%, porast budžetskih rashoda u 1957. godini iznosi oko 5% prema 1956. godini. Rashodi za narodnu obranu zadržavaju se na približno istom nivou dostignutom u 1956. godini. Pritom, njihovo učešće u nacionalnom dohotku smanjuje se od 11,3% u 1956. na 10,2% u 1957. godini.

4. U raspodjeli društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka predviđa se odvajanje sredstava za povećanje obrtnih fondova u privredi i društvene rezerve.

5. Ovakva raspodjela u odnosu na predviđeni nivo društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka računa se deficitom u platnoj bilanci, odnosno sa odgovarajućom upotrebom inozemnih sredstava.

2.

U pogledu pojedinih vrsta rashoda federacije treba istaći slijedeće:

a) Rashodi saveznog budžeta povećavaju se prema 1956. godini zbog redovnog povećanja izdataka za pokriće zakonskih obaveza i materijalnih troškova, kao i uslijed predviđenog povećanja plaća službenika budžetskih organa i ustanova.

Predviđeni rashodi saveznog budžeta (sa budžetskim investicijama) u 1957. godini iznose u milijunima dinara:

1956.	1957.
49.371	53.967

b) Nivo predviđenih sredstava za regrese i dotacije privredi u 1957. godini iznosi u milijunima dinara:

1956.	1957.
24.265	26.910

Sredstva fonda za regrese i dotacije privredi povećavaju se za 11% zbog neznatnijeg povećanja obima regresa u poljoprivredi, te predviđenih većih količina ugljena i šećera u proizvodnji za namirenje potreba osobne potrošnje, i za povećanje dotacije privrednim organizacijama saobraćaja zbog većeg puštanja saobraćajnih sredstava u eksploataciju.

c) Sredstva za privredne rezerve federacije predviđaju se u iznosu od 60.290 milijuna, što predstavlja znatnije povećanje u odnosu na 1956. godinu, u kojoj su iznosila 20.000 milijuna dinara.

d) U 1957. godini osigurava se učešće narodnih republika u saveznom porezu na promet u apsolutnim iznosima, imajući u vidu predviđeni obim njihove budžetske potrošnje u idućoj godini.

e) Domaća sredstva za investicije iz Općeg investicionog fonda povećavaju se u odnosu na procjenu 1956. godine za oko 3,5%. Međutim, ako se pritom uračuna efekt ograničenja trošenja sredstava ovog fonda, onda je njegova visina za oko 2% ispod procijenjenog izvršenja 1956.

f) U rashodima federacije predviđena su sredstva u iznosu od 4.000 milijuna dinara za fond istražnih radova, sredstva od 2.100 milijuna dinara za fond voda i iznos od 1.500 milijuna dinara za fond za unapređenje poljoprivrede.

3.

Na bazi većih prihoda kojima će raspolagati naša privreda u 1957. godini, i uz zadržavanje uglavnom istih instrumenata raspodjele sredstava među organima upravljanja, sredstava na raspolaganju privrednih organizacija i administrativno-teritorijalnih jedinica, ma da će ona jednim dijelom potjecati od dotacija, porast će u idućoj godini u duhu prije istaknutih intencija da se postepeno i sve više jača materijalna baza i slobodnije funkcioniranje kako organa radničkog samoupravljanja, tako i komunalnih zajednica.

U 1957. godini osnovni instrumenti raspodjele sredstava ostaju uglavnom nepromijenjeni, s tim da se izvjesni instrumenti kvantitativno korigiraju, sa svrhom da se osigura redovnije i normalnije priticanje budžetskih prihoda narodnih republika i narodnih odbora. U tom pravcu korigiraju se instrumenti kojima se vrši odvajanje dobiti privrednih organizacija za lokalne investicione fondove, čime se potpunije osiguravaju lokalni budžetski prihodi koji potječu iz

privrede. U isto vrijeme daje se mogućnost narodnim odborima da koriste i jedan dio sredstava svojih budžetskih i investicionih fondova za financiranje redovnih budžetskih rashoda. Određivanje apsolutnih iznosa za budžete narodnih republika iz saveznog poreza na promet predstavlja daljnju mjeru za veće osiguranje njihovih budžetskih prihoda u idućoj godini.

Pored toga, u 1957. godini predviđaju se olakšice privrednim organizacijama u pogledu plaćanja anuiteta, a u nekim granama smanjuju se i kamati na osnovna sredstva.

DRUGI DIO

PROPISI O EKONOMSKIM INSTRUMENTIMA I MJERAMA

GLAVA XIII.

AMORTIZACIJA

1.

Privredne organizacije uplaćuju puni iznos propisane amortizacije, po stopi utvrđenoj saveznim propisima.

Izuzetno od odredbe prethodnog stava, u 1957. godini uplaćuju:

a) poduzeća za proizvodnju cigle, crijepa i vapna, kamenolomi i pomorska bagerska poduzeća — u visini koju odredi društveni plan općine. Ova visina utvrđuje se prema vremenu trajanja rada pogona u toku godine, s tim da ne može iznositi manje od 70% ni više od 100% od punog iznosa amortizacije;

b) privredne organizacije u šumarstvu i drvnoj industriji — na ime amortizacije šumskih puteva kojima se služi i javni saobraćaj, i to samo onaj dio koji je potreban za održavanje tih puteva, a najviše 100% od punog iznosa amortizacije. Koji šumski putevi služe i javnom saobraćaju određuje savjet za privredu narodnog odbora kotara;

c) sezonska ugostiteljska poduzeća i radnje — za vrijeme u koje su obavljali svoju djelatnost.

Narodni odbor kotara može smanjiti puni iznos amortizacije, obračunate po stopama utvrđenim saveznim propisima, do iznosa potrebnog za održavanje osnovnih sredstava, određujući pritom postotak smanjenja od punog iznosa amortizacije:

a) za građevinske objekte koje poljoprivredne organizacije i opće zemljoradničke zadruge ne mogu koristiti (staje, štale, obori i drugo);

b) za osnovna sredstva novoformiranih poljoprivrednih organizacija, koja su na osnovu odredaba Saveznog društvenog plana za 1956. ili prijašnjih godina proglašena probnim pogonom;

c) za privredne organizacije koje se bave ribolovom u slučaju da ulov ribe uslijed elementarnih neprilika, znatno podbaci.

Poljoprivredne organizacije i opće zemljoradničke zadruge kad vrše zamjenu neupotrebljivih traktora ili poljoprivrednih strojeva mogu biti oslobođene uplate u amortizacioni fond neotpisanog dijela njihove vrijednosti, pod uvjetima koje propiše savezni državni sekretar za poslove financija.

Pod poljoprivrednim organizacijama u smislu odredaba ovog društvenog plana razumijevaju se one organizacije koje vrše raspodjelu ukupnog prihoda kao poljoprivredne organizacije na osnovu saveznih propisa.

2.

Privredne organizacije mogu u 1957. godini od ukupno uplaćene amortizacije koristiti iznos koji se dobije kad se odbiju:

a) uplaćeni dio amortizacije za otpis vrijednosti građevinskih objekata u 1957. godini;

b) uplaćeni dio amortizacije za otpis vrijednosti opreme u 1957. godini koji odgovara postotku sposobnosti opreme prema stanju iskazanom u knjigovodstvu na dan 31. prosinca 1956.

3.

Sredstva amortizacionog fonda koja potječu od prodaje osnovnih sredstava ili od naknade štete primljene za osnovna sredstva mogu se koristiti u punom iznosu.

4.

Izuzetno od odredaba odjeljka 2 mogu koristiti:

a) pun iznos uplaćene amortizacije u 1957 godini: rudnici ugljena, metala i nemetala, poduzeća za proizvodnju nafte, poduzeća za geološka geofizička i rudarska istraživanja, poduzeća za proizvodnju cigle, crijepa i vapna, kamenolomi, poduzeća za proizvodnju šećera, poduzeća za proizvodnju ulja, mlinovi, poduzeća za proizvodnju kudjeljnog i lanenog vlakna, poduzeća grafičke industrije grafički pogoni novinskih i novinsko-izdavačkih poduzeća, poduzeća filmske industrije, poduzeća Zajednice Jugoslavenskih željeznica, poduzeća pomorskog, riječnog jezerskog cestovnog i zračnog saobraćaja, poduzeća PTT saobraćaja, poduzeća elektroprivrede za dalekovode, mrežu i razvod niskog napona i kablovske vodove jake struje, ugostiteljske i turističke privredne organizacije, sve poljoprivredne organizacije, opće zemljoradničke zadruge, vodne zajednice, poduzeća i pogoni za promet sredstava za poljoprivrednu proizvodnju, poljoprivredne apoteke, poduzeća odnosno pogoni za uzgoj i eksploataciju šuma, trgovinska poduzeća i radnje za promet poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i komunalna i zanatska poduzeća i radnje;

b) 80% od uplaćene amortizacije na ime otpisa vrijednosti svih osnovnih sredstava — poduzeća građevinarstva;

c) 80% od uplaćene amortizacije na ime otpisa vrijednosti građevinskih objekata — poduzeća elektroprivrede;

d) pun iznos uplaćene amortizacije na ime otpisa vrijednosti stočnog fonda — sve privredne organizacije.

5.

Sredstva amortizacionog fonda koja se nisu mogla koristiti u 1956. godini po odredbama odjeljka 3 i 7 glave XIII. Saveznog društvenog plana za 1956. godinu ne mogu se koristiti ni u 1957. godini.

6.

Sredstva amortizacionog fonda za zamjenu, koja privredne organizacije mogu koristiti po ovom društvenom planu, mogu se upotrijebiti i za davanje investicionih zajmova drugim privrednim organizacijama na teritoriju općine odnosno kotara sjedišta tih privrednih organizacija ili u okviru svojih privrednih zajednica — po posebnim saveznim propisima.

Uvjete i način pod kojima se sredstva iz prethodnog stava mogu upotrebljavati za davanje investicionih zajmova propisuje Savezno izvršno vijeće.

7.

Privredne organizacije koje ne raspolažu dovoljnim sredstvima za izvođenje programa rekonstrukci-

ja osnovnih sredstava, mogu za te svrhe ugovoriti zajmove kod banke s tim da isplatu zajma vrše i iz sredstava amortizacionog fonda koji je namijenjen za zamjenu osnovnih sredstava.

Sredstva amortizacionog fonda mogu se upotrijebiti i za otplatu zajmova koji su dani za zamjenu i investiciono održavanje osnovnih sredstava kao i za pribavljanje patenata i licenca i za pokriće troškova osnivačkih ulaganja.

8

Financiranje izdataka za investiciono održavanje osnovnih sredstava privrednih organizacija vršit će se u 1957. godini na teret materijalnih troškova.

Savezno izvršno vijeće donijet će potanje propise o financiranju iz prethodnog stava i odrediti dan stupanja na snagu ovakvog načina financiranja.

GLAVA XIV.

KAMATI NA OSNOVNA SREDSTVA

1

Kamatna stopa na osnovna sredstva iznosi 6% godišnje, ako odredbama ove glave nije drukčije određeno.

2.

Kamatna stopa na osnovna sredstva iznosi 2% godišnje za:

a) rudnike ugljena, koksare, poduzeća za proizvodnju nafte, rudnike željezne rude (izuzev rudnika Ljubije), željezare, poduzeća za rudarsko-geološke istražne radove, poduzeća brodogradnje, poduzeća za proizvodnju keramike, poduzeća za preradu voća, povrća, maslina, mlijeka, mesa i ribe, poduzeća za proizvodnju tjestenina, liuštionice, hladnjače, ledare, tvornice stočne hrane, silose, sušare, klaonice i poduzeća za proizvodnju lanenog i kudjeljnog vlakna;

b) poduzeća građevinarstva;

c) poduzeća Zajednice Jugoslavenskih željeznica, poduzeća pomorskog, riječnog i jezerskog saobraćaja, poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja i pomorske i bagerska poduzeća;

d) poduzeća za promet žitarica i mlinska poduzeća, koja imaju u svom sastavu silose ili mehanizirana žitna skladišta plaćaju kamate na vrijednost osnovnih sredstava silosa i mehaniziranih žitnih skladišta po stopi od 2%.

Kamatna stopa na osnovna sredstva iznosi 1% godišnje za:

a) poduzeća industrije građevinskog materijala;

b) poduzeća zračnog saobraćaja i u pomorskom saobraćaju poduzeća obalske linijske plovidbe;

c) izdavačka i novinska poduzeća, filmska poduzeća, poduzeća za prikazivanje filmova i specijalizirana poduzeća za proizvodnju učila;

d) poduzeća elektroprivrede i za elektrane koje se kao pogoni nalaze u sastavu pojedinih poduzeća, a koje imaju uvjete za učlanjenje u zajednicu elektroprivrednih poduzeća i isporučuju električnu energiju u mrežu zajednice.

Oslobađaju se plaćanja kamata na osnovna sredstva:

a) poduzeća javnog cestovnog saobraćaja i ledare za proizvodnju leda od morske vode — za sva osnovna sredstva;

b) trgovinska poduzeća — za magazine za uskladištenje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Poljoprivredne organizacije, specijalizirana sjemenska poduzeća i zadruge, kao i poljoprivredne mašinske stanice, specijalizirane radionice i servisi za usluge i za popravak poljoprivrednih strojeva, bilo da su osnovana kao samostalna poduzeća bilo kao pogon i poljoprivredne apoteke ne plaćaju kamate na osnovna sredstva.

Opće zemljoradničke zadruge plaćaju kamate na osnovna sredstva po jedinstvenoj stopi koju utvrđuje društveni plan općine u granicama stopa kamata na osnovna sredstva utvrđenih Saveznim društvenim planom. Prihod od ovih kamata ulazi u investicioni fond opće zemljoradničke zadruge koja kamate plaća.

3

Kamati na osnovna sredstva ne plaćaju se na vrijednost:

a) suhih dokova i operativnih površina za gradnju brodova i plovećih dokova;

b) operativnih obala lukobrana i kanala;

c) donjeg stroja željezničkih pruga javnog saobraćaja, tunela, galerija masivnih mostova, rampi, staničnih perona i pristupnih puteva kao i donjeg stroja željezničkih pruga poduzeća šumarstva;

d) melioracionih objekata (nasipi, kanali, pumpe i sl.);

e) šumskih pruga i puteva koji služe i javnom saobraćaju.

GLAVA XV.

KAMATI NA FOND OBRTNIH SREDSTAVA I POSEBNE KREDITE

1.

Kamatna stopa na sredstva fonda obrtnih sredstava privrednih organizacija iznosi 6% godišnje.

Izuzetno od odredbe iz prethodnog stava privredne organizacije iz oblasti poljoprivrede za poljoprivrednu djelatnost plaćaju kamate na sredstva fonda obrtnih sredstava po stopi od 2.5% godišnje.

2.

Na posebne kredite odobrene privrednim organizacijama na osnovu saveznih propisa o fondu obrtnih sredstava privrednih organizacija plaćaju se kamati po stopama iz prethodnog odjeljka.

3.

Izuzetno od odredaba odjeljka 1 i 2 ove glave, Savezno izvršno vijeće može propisati nižu stopu kamata na sredstva fonda obrtnih sredstava i posebne kredite za pojedine vrste privrednih organizacija.

GLAVA XVI.

KREDITNA BILANCA, KREDITI I KAMATI NA KREDITE I SREDSTVA ULOŽENA KOD BANAKA

1.

Kratkoročne kredite odobravat će banke u okviru kreditnih bilanca i opće kreditne bilance koju sačinjava Narodna banka na osnovu predviđenog kretanja proizvodnje, prometa i raspodjele za 1957. godinu.

2.

Kamatna stopa na kratkoročne kredite kod banaka i štedionica ne može biti veća od 9% godišnje.

Kamatna stopa na sredstva uložena kod banaka i štedionica ne može biti veća od 7% godišnje.

3.

Savezni državni sekretar za poslove financija propisuje visinu zateznih kamata koje dužnik plaća na obaveze koje nisu u roku namirene.

4.

Savezno izvršno vijeće donijet će propise o odobravanju kreditnih bilanca i o utvrđivanju nadležnosti saveznog državnog sekretara za poslove financija i Upravnog odbora Narodne banke za provedbu odredaba ove glave.

Savezno izvršno vijeće može određivati posebne uvjete za pojedine kredite i zajmove.

GLAVA XVII.

POREZ NA PROMET

Porez na promet od vina i rakije, osim poreza na promet u ugostiteljstvu i trgovini na malo, ustupa se narodnim republikama.

Narodne republike mogu uvesti porez na promet koji će se naplaćivati od individualnih proizvođača duhana, a u suglasnosti sa Saveznim izvršnim vijećem i od individualnih proizvođača hmelja. Prihod od ovog poreza pripada narodnoj republici.

GLAVA XVIII.

OPOREZIVANJE I RASPODJELA DOBITI PRIVREDNIH ORGANIZACIJA

1.

Stopa saveznog poreza na dobit je 50%.

2.

Ne plaćaju porez na dobit poduzeća u sastavu elektroprivrednih zajednica.

3.

Ustupa se porez na dobit: željezničkim transportnim poduzećima, poduzećima javnog cestovnog, riječnog i jezerskog saobraćaja, poduzećima poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja, poduzećima zračnog saobraćaja, pomorskim brodarskim poduzećima za lokalnu plovidbu, poduzećima luka i skladišta, poduzeću »Brodospas«, poduzećima koja se bave održavanjem plovnih puteva i luka, poduzećima za snimanje filmova i poduzećima za tehničku izradu i obradu filmova, izdavačkim poduzećima, novinskim poduzećima, grafičkim poduzećima, ovlaštenim poduzećima za promet žitaricama, mlinovima, turističkim poduzećima, specijaliziranim sjemenskim poduzećima, poljoprivrednim mašinskim stanicama, specijaliziranim radionicama i servisima za usluge i za popravke poljoprivrednih strojeva i poljoprivrednim apotekama.

Ustupljeni iznos poreza na dobit privredne organizacije iz prethodnog stava unijet će u svoje investicione fondove, željezničko-transportna poduzeća i poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja unijet će u investicioni fond svoje zajednice, a izdavačka poduzeća dio određen saveznim propisima u fond za unapređivanje izdavačke djelatnosti narodne republike odnosno autonomne jedinice.

Savezno izvršno vijeće donijet će propise o načinu i uvjetima trošenja sredstava fonda iz prethodnog stava.

4.

Postotak učešća za plaće iz dobiti, izračunat po postojećim propisima, povećava se u 1957. godini za 25%.

Iznos dijela dobiti za plaće dobiven primjenom postotka po odredbama prethodnog stava ne može biti manji od 10% ni veći od 20% u odnosu na iznos ukupno ostvarenih plaća u 1956. godini.

Savezno izvršno vijeće odredit će postotak za izdvajanje plaća iz dobiti iznad plaća po tarifnom pravilniku za željeznička transportna poduzeća i poduzeća u sastavu Zajednice poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja.

5.

Sredstva za društveni investicioni fond kotara odnosno općine i sredstva za samostalno raspolaganje privredne organizacije izdvajaju se iz dobiti privredne organizacije prema slijedećim stopama, i to:

ako dobit privredne o... nizacije, po odbitku saveznog poreza, zakonskih obaveza i dijela za plaće, prema uloženim sredstvima iznosi:	izdvaja se u društveni investicioni fond kotara i u sredstva za samostalno raspolaganje privredne organizacije:
do 2%	44%
na 2%	44% + 35% na iznos viška preko 2 — 6%
na 6%	38% + 26% „ „ „ „ 6 — 12%
na 12%	32% + 17% „ „ „ „ 12 — 20%
na 20%	26% + 8% „ „ „ „ 20 — 30%
na 30%	20% + 5% „ „ „ „ 30 — 50%
na 50%	14% + 3% „ „ „ „ 50%

Od sredstava izdvojenih u smislu prethodnog stava privrednim organizacijama pripada 30%—40% za sredstva za samostalno raspolaganje.

Republičkim društvenim planom može se predvidjeti postotak učešća narodne republike u sredstvima koja se izdvajaju u kotarski investicioni fond.

6.

Odredbe prethodnog odjeljka ne odnose se na željeznička transportna poduzeća i poduzeća u sastavu Zajednice poduzeća poštansko-telegrafsko-telefonskog saobraćaja. Za ova poduzeća Savezno izvršno vijeće odredit će postotak za izdvajanje dijela dobiti za sredstva za samostalno raspolaganje.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može odrediti poseban način izdvajanja dijela dobiti za sredstva za samostalno raspolaganje za vanjskotrgovinska poduzeća.

7.

Trgovinska i ugostiteljska poduzeća i radnje (osim vanjskotrgovinskih poduzeća) formiraju sredstva za samostalno raspolaganje u 1957. godini izdvajanjem određenog postotka od ostvarenog prometa u toj godini, i to:

a) trgovinska poduzeća i radnje za promet poljoprivrednim proizvodima od 0,1—0,5%;

b) trgovinska poduzeća i radnje za promet industrijske i ostale robe od 0,1—0,25%;

c) trgovinska poduzeća za promet nafte i naftinih derivata 1—1,5%;

d) trgovinska poduzeća za otkup i promet otpadaka 2%;

e) ugostiteljska poduzeća i radnje 0,5—3%.

U granicama iz prethodnog stava društvenim planom kotara, na čijem se području nalazi sjedište poduzeća odnosno radnje, utvrđuje se postotak po kome će

trgovinska i ugostiteljska poduzeća i radnje vršiti izdvajanje za sredstva za samostalno raspolaganje.

Iz sredstava za samostalno raspolaganje trgovinskih poduzeća i radnja (osim vanjskotrgovinskih poduzeća) koja se osnuju u 1957. godini, izdvaja se 50% u korist općinskog investicionog fonda.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može trgovinska poduzeća pojedinih struka osloboditi obaveze iz prethodnog stava.

8.

Sredstva za budžete kotara izdvajaju se iz dobiti privrednih organizacija prema slijedećim stopama:

ako dobit privredne organizacije, po odbitku sredstava za investicione fondove i sredstava za samostalno raspolaganje, prema iznosu plaća iz prethodne godine iznosi:	izdvaja se za budžet kotara:
do 25%	100%
na 25%	100% + 20% od viška preko 25— 50%
na 50%	60% + 8% „ „ „ 50—100%
na 100%	34% + 4% „ „ „ 100—200%
na 200%	19% + 2% „ „ „ 200% od iznosa plaća

GLAVA XIX.

PLAĆE RADNIKA I SLUŽBENIKA PRIVREDNIH ORGANIZACIJA

1.

Nivo tarifnih stavova u privrednim organizacijama povećava se:

a) za radna mjesta kvalificiranih i visokokvalificiranih radnika i viših i srednjih stručnih službenika i za rukovodeća radna mjesta — za 10% od nivoa tarafnih stavova za ta radna mjesta po tarifnim pravilnicima iz 1955. godine, odnosno u privrednim organizacijama osnovanim u 1956. godini po tarifnim pravilnicima donesenim u 1956. godini;

b) za radna mjesta nekvalificiranih i polukvalificiranih radnika i pomoćnih i nižih stručnih službenika — za 5% od nivoa tarifnih stavova za ta radna mjesta po tarifnim pravilnicima iz 1955. godine, odnosno u privrednim organizacijama osnovanim u 1956. godini po tarifnim pravilnicima donesenim u 1956. godini.

U granicama nivoa utvrđenog po prethodnom stavu odvojeno po grupama pod a) i b) privredne organizacije odredit će nove iznose tarifnih stavova za radna mjesta i za radnike i službenike na tim radnim mjestima.

Privredne organizacije mogu nivo tarifnih stavova za radna mjesta visokokvalificiranih i kvalificiranih radnika, viših i srednjih stručnih službenika i za rukovodna radna mjesta povećati na račun iznosa koji pripada privrednoj organizaciji za povećanje nivoa tarifnih stavova za radna mjesta polukvalificiranih i nekvalificiranih radnika, nižih stručnih i pomoćnih službenika.

Organi koji donose tarifni pravilnik mogu se suglasiti da se u pojedinim privrednim organizacijama, kad to zahtijevaju posebni uvjeti rada i poslovanja, nivo tarifnih stavova za radna mjesta polukvalificiranih i nekvalificiranih radnika, nižih stručnih i pomoćnih službenika poveća na račun iznosa koji pripada privrednoj organizaciji za povećanje nivoa tarifnih stavova za radna mjesta visokokvalificiranih i kvalificiranih radnika, viših i srednjih stručnih službenika za rukovodeća radna mjesta.

Privredne organizacije u industriji gume, u industriji kože i u industriji obuće, zatim privredne organizacije pomorskog saobraćaja i pomorske privrede utvrdit će nivo tarifnih stavova po odredbama ovog odjeljka pošto prethodno povećaju sadašnji nivo tarifnih stavova, i to:

a) u idustriji gume — za 10%;

b) u industriji kože — samo poduzeća za izradu kože — za 15%;

c) u industriji obuće — samo poduzeća koja u proizvodnom procesu koriste tehničku traku — za 5%;

d) privredne organizacije pomorskog saobraćaja i pomorske privrede — samo za ukrcano osoblje — za 15%;

e) poduzeća luka i skladišta i pomorske agencije — samo za izvršno osoblje vanjske službe i otpreme brodova — za 7%.

Izuzetno od odredaba prethodnih stavova, privredne organizacije na području bivših kotara Buje i Koper mogu po potrebi izvršiti izmjenu tarifnih stavova samo u granicama sadašnjeg nivoa.

2.

U privrednim organizacijama koje po saveznim propisima o raspodjeli ukupnog prihoda izdvajaju poseban doprinos budžetima iz plaća, izdvajanje ovog doprinosa vršit će se prema slijedećim stopama:

ako mjesečno primanje radnika ili službenika iznosi dinara:		plaća se na ime poreza dinara:
do 7.000	—	
preko 7.000	15% od	iznosa između 7.000 i 15.000
preko 15.000	1.200 + 25% „	„ „ 15.000 i 40.000
preko 40.000	7.450 + 40% „	„ „ 40.000 i 70.000
preko 70.000	19.450 + 50% „	„ „ 70.000 i 100.000
preko 100.000	34.450 + 60% „	„ preko 100.000

U privrednim organizacijama kod kojih se fond plaća utvrđuje na osnovu postotka od prometa, narodni odbor općine odredit će takvu visinu postotka od prometa, da platni fond sadrži i sredstva za isplatu posebnog doprinosa iz ovog odjeljka iz plaća u visini tarifnih stavova.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može propisati poseban doprinos budžetima iz plaća koje proistječu iz premija od vanjskotrgovinskog poslovanja privrednih organizacija koje se uvode suglasno propisima o raspodjeli ukupnog prihoda.

3.

Početkom 1957. Savezno izvršno vijeće izvršit će izmjene i dopune platnog sistema u privredi osigu-

ravajući pritom neposredniji utjecaj veličine zarada zavisno od učinka odnosno uspjeha privredne organizacije, dajući veći materijalni podsticaj za povećanje produktivnosti rada i sniženje cijene koštanja i osiguravajući šira prava organa radničkog upravljanja pri formiranju i utvrđivanju tarifnih stavova u tarifnim pravilnicima.

Suglasno odredbi prethodnog stava Savezno izvršno vijeće predložit će izmjene i dopune odgovarajućih odredaba o ekonomskim instrumentima i mjerama utvrđenih ovim planom.

GLAVA XX.

DOPRINOS ZA SOCIJALNO OSIGURANJE

1.

Doprinos za socijalno osiguranje uplaćuje se po općoj stopi od 38% od iznosa isplaćenih na ime plaća i ostalih osobnih izdataka (osnov za obračunavanje doprinosa).

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da posebno propiše način obračunavanja i visinu doprinosa za socijalno osiguranje za radnike zaposlene na sezonskim radovima kod određenih vrsta poljoprivrednih organizacija i za učenike u privredi.

2.

Od viškova prihoda nad rashodima koji se ustanove po završnim računima fondova kotarskih zavoda za socijalno osiguranje i fondova republičkih zavoda za socijalno osiguranje za 1956. godinu (osim fonda za preventivnu zdravstvenu zaštitu), rasporedit će se 50% u rezervu.

Preostali dio viškova prihoda nad rashodima kotarskih i republičkih zavoda ostvarenih u poslovanju u 1956. godini upotrijebit će se za izgradnju zdravstvenih objekata i unapređenje zdravstvene službe.

GLAVA XXI.

POREZ NA DOHODAK

1.

Stope poreza na dohodak od poljoprivrede ne mogu biti manje od 10% ni veće od 44% od katastarskog prihoda od zemljišta.

2.

Ovlašćuju se republička izvršna vijeća da mogu propisati dopunski porez na dohodak od poljoprivrede koji će plaćati proizvođači riže i maraske, a u suglasnosti sa Saveznim izvršnim vijećem dopunski porez na dohodak od prihoda privatnih osoba koji proistječu od proizvodnje i prodaje drveta.

3.

Porez na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine razrezuje se po propisima Saveznog izvršnog vijeća.

GLAVA XXII.

OPĆINSKI PRIREZ NA PRIHODE OD POLJOPRIVREDE

1.

Narodni odbori općina dužni su propisati općinski prirez na prihode od poljoprivrede.

Stopa općinskog prireza na prihode od poljoprivrede je proporcionalna i razrezuje se prema katastarskom prihodu.

2.

Stopa općinskog prireza na prihode od poljoprivrede ne može biti manja od 3% od katastarskog prihoda od zemljišta ni veća od maksimalne stope koja će se odrediti republičkim društvenim planom.

U granicama između minimalne i maksimalne stope iz prethodnog stava narodni odbor općine određuje stopu općinskog prireza na prihode od poljoprivrede za svoje područje.

Narodni odbor kotara može za područje pojedinih općina povećati stopu općinskog prireza na prihode od poljoprivrede koju je odredio narodni odbor općine, ali ne može odrediti stopu veću od maksimalne stope određene republičkim društvenim planom.

GLAVA XXIII.

ZEMLJARINA

1.

Stopa zemljarine iznosi 13% od katastarskog prihoda zemljišta.

Izuzetno od odredbe prethodnog stava, poljoprivredne organizacije plaćaju zemljarinu po stopi koja ne može biti manja od 13% ni veća od 47% od katastarskog prihoda od zemljišta.

2.

Narodni odbor kotara može novoformiranim poljoprivrednim organizacijama koje su na osnovu saveznih društvenih planova za 1956. ili prijašnjim godinama proglašene probnim pogonom, kao i onim koje nisu zaštićene od poplava i podzemnih voda ili nisu arondirane, ustupiti u cjelini ili djelomično iznos zemljarine. Iznos zemljarine poljoprivredne organizacije uplatit će u svoj investicioni fond.

GLAVA XXIV.

MJERE ZA REGULIRANJE IZVOZA I UVOZA

1.

U svrhu ostvarenja predviđenog porasta izvoza, mogu se u 1957. godini povećati izvozni koeficijenti i uvoditi nove ili povećati postojeće premije u okviru svote od 15 milijardi dinara.

2.

U svrhu kupovanja inozemne opreme i investicionog materijala i plaćanja inozemnih usluga u vezi sa investicijama, privredne organizacije mogu koristiti najviše 10% od dijela amortizacionog fonda, koji su ovlaštene koristiti po odredbama ovog društvenog plana, za nabavu deviza na deviznom obračunskom mjestu ili za plaćanje devizama koje po postojećim propisima nisu dužne prodati Narodnoj banci. Sredstva iz drugih izvora ne mogu koristiti za ovu svrhu.

Odredbe prethodnog stava odnose se i na ustanove sa samostalnim financiranjem, i to na sredstva fonda za zamjenu i dopunu.

Komitet za vanjsku trgovinu u suglasnosti sa saveznim državnim sekretarom za poslove financija može povećati postotak iz stava 1. odnosno utvrditi i druge izvore sredstava za nabavu deviza na sastancima deviznog obračunskog mjesta za svrhe iz stava 1.

GLAVA XXV.

OVLAŠTENJA ZA PODUZIMANJE MJERA U SVRHU REGULIRANJA TRŽIŠTA

I.

Savezno izvršno vijeće odnosno organ koji je ovlašten po postojećim propisima može:

a) određivati najviše prodajne cijene i način formiranja cijena proizvodima i uslugama kod kojih može doći do porasta cijena;

b) propisivati poštansko-telegrafsko-telefonske tarife, tarife za prijevoz robe i putnika za sve vrste saobraćaja osim cestovnog i tarife za prodaju električne energije;

c) određivati kontingente pojedinih industrijskih proizvoda, prioritete u korištenju usluga, kao i uvjete njihove prodaje;

d) utvrđivati po narodnim republikama minimalne količine sječe drveta na panju u šumama općenarodne imovine.

2.

Ovlašćuju se narodne republike da mogu u svojim društvenim planovima utvrditi najviši obim sječe drveta na panju.

G L A V A XXVI.

INVESTICIJE I FONDOVI

1.

Opći investicioni fond

1. Sredstva Općeg investicionog fonda formiraju se:

a) od prihoda, koji po saveznim propisima o društvenim investicionim fondovima, po saveznim propisima o raspodjeli ukupnog prihoda privrednih organizacija i drugim saveznim propisima pripadaju Općem investicionom fondu;

b) od prihoda od poreza na dobit u visini od 27,5% toga poreza, a najviše do iznosa od 43.323 milijuna dinara;

c) od prihoda od inozemnih sredstava koji budu ostvareni u 1957. godini, a potječu iz zajmova u inozemstvu i drugih inozemnih aranžmana, koji su posebnim odlukama namijenjeni za financiranje investicija, kao i sredstava ostvarenih u obliku tečajnih razlika po tim zajmovima odnosno aranžmanima.

Iz sredstava Općeg investicionog fonda koja se formiraju iz prihoda predviđenih pod a) i b) ove točke, Jugoslavenska investiciona banka izdvojit će 5% od tih sredstava kao rezervu.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da sugiasno kretanjima u privredi može u toku godine odobriti da se sredstva iz prethodnog stava upotrebe za davanja investicionih zajmova za namjene utvrđene ovim planom.

2. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti industrije i rudarstva sredstva u iznosu od ukupno 75.900 milijuna dinara, odnosno 59.800 milijuna dinara bez uvozne opreme.

Iz sredstava određenih za investicije u oblasti industrije i rudarstva, Jugoslavenska investiciona banka će u okviru svog programa financiranja investicione izgradnje upotrijebiti za davanje investicionih zajmova za izgradnju objekata u granama energetike 41.100 milijuna dinara, a ostatak sredstava za davanje investicionih zajmova u ostalim granama industrije, i to za studije, projekte, pripremne radove, rekonstrukcije i dovršenje objekata.

Sredstva iz prethodnog stava namijenjena za davanje investicionih zajmova u granama energetike upotrijebit će se za izgradnju objekata u elektroprivredi, proizvodnji ugljena, nafte i plina.

Sredstva iz stava 2 ove točke namijenjena za davanje investicionih zajmova u ostalim granama industrije upotrijebit će se:

a) za studije, projekte, pripremne radove i nabavu opreme u vezi s tim radovima do iznosa od 3.000 milijuna dinara;

b) za nastavak radova na rekonstrukciji i dovršenju novih objekata u prehrambenoj industriji do iznosa od 8.900 milijuna dinara;

c) za rekonstrukcije u industriji građevinskog materijala do iznosa od 1.500 milijuna dinara.

d) za rekonstrukcije i dovršenje objekata u ostalim granama industrije do iznosa od 21.400 milijuna dinara.

Pri odobravanju zajmova za investicije iz prethodnog stava pod d) Jugoslavenska investiciona banka rukovodit će se načelom da prvenstvo u dobivanju investicionih zajmova imaju oni investitori koji u najvećoj mjeri ispunjavaju slijedeće uvjete:

— da sa što manje uloženih sredstava u investicionu izgradnju, uz što veći rentabilitet, osiguravaju povraćaj zajma u roku koji nije duži od 5 godina;

— da će proizvodnju robe za tržište otpočeti u roku koji nije duži od 1,5 godine dana od dana sklapanja ugovora o zajmu sa bankom;

— da novom proizvodnjom povećavaju izvoz odnosno smanjuju uvoz;

— da će proizvoditi robu s kojom sadašnja proizvodnja ne zadovoljava u potpunosti potrebe tržišta, a naročito robu široke potrošnje;

— da u postojećim kapacitetima električne energije ima osigurane energije za tu proizvodnju.

Jugoslavenska investiciona banka može neiskorištena sredstva za financiranje investicija u pojedinim granama industrije i rudarstva upotrijebiti za financirańje investicija u drugim granama industrije i rudarstva, predviđenih ovim planom, na način i pod uvjetima iz prethodnog stava.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće:

a) da utvrdi okvire sredstava za financiranje investicija za pojedine grane energetike;

b) da propiše uvjete raskida i izmjene postojećih ugovora o investicionom zajmu između Jugoslavenske investicione banke i investitora, kad se tim ugovorima ne osigurava daljnje kreditiranje investicija u industriji i rudarstvu u smislu odredaba stava 5 ove točke, odnosno kad se vrši povećanje zajma u smislu odredbe točke 8. odjeljka 5 ove glave;

c) da propiše da se jedan dio sredstava Općeg investicionog fonda namijenjen za izgradnju objekata u proizvodnji ugljena može upotrijebiti za izgradnju stanova za potrebe radnika i službenika rudnika ugljena, kao i da odredi uvjete za davanje tih zajmova.

3. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti vojne industrije iznos od 4.000 milijuna dinara.

4. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti poljoprivrede sredstva u iznosu od ukupno 22.500 milijuna dinara, odnosno 19.300 milijuna dinara bez sredstava za nabavu uvozne opreme.

Sredstva iz prethodnog stava upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka za davanje investicionih zajmova:

a) za mehanizaciju poljoprivrednih dobara, zadruga, ekonomija i sličnih organizacija u oblasti poljoprivrede — do iznosa od 7.500 milijuna dinara;

b) za melioracije i to: za rekonstrukciju sistema za odvodnjavanje u žitorodnim i drugim područjima, za nastavljanje započete izgradnje sistema kanala Dunav—Tisa—Dunav, kao i za navodnjavanje — do iznosa od 9.500 milijuna dinara;

c) za ostale namjene (ekonomske objekte, objekte prerade, voćnjake, nabavu stoke, uređenje pašnjaka, unapređenje službi u oblasti poljoprivrede i sl.) — do iznosa od 4.400 milijuna dinara;

d) za nove melioracije i za podizanje voćarskih i vinogradarskih nasada i drugih poljoprivrednih investicija na teritoriju NR Makedonije — do iznosa od 1.100 milijuna dinara.

Neiskorištena sredstva za financiranje investicija pojedinih namjena utvrđenih u ovom stavu, mogu se upotrijebiti za financiranje investicija i drugih namjena predviđenih u ovom stavu.

5. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti šumarstva sredstva u iznosu od 1.800 milijuna dinara.

Sredstva iz prethodnog stava upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka za davanje investicionih zajmova za izgradnju šumskih puteva u svrhu otvaranja novih šumskih područja.

6. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti građevinarstva sredstva u iznosu od ukupno 6.000 milijuna dinara, odnosno 1.200 milijuna dinara bez uvozne opreme.

Sredstva iz prethodnog stava upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka za davanje investicionih zajmova za mehanizaciju građevinskih i građevinsko-zanatskih radova na objektima visokogradnje i za mehanizaciju melioracionih radova.

7. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti saobraćaja sredstva u iznosu od ukupno 18.900 milijuna dinara, odnosno 17.200 milijuna dinara bez uvozne opreme.

Sredstva iz prethodnog stava Jugoslavenska investiciona banka upotrijebit će za davanje investicionih zajmova za izgradnju pomorskih i riječnih brodova i za nabavu željezničkih i cestovnih voznih sredstava do iznosa od 12.090 milijuna dinara.

Ostatak sredstava iz stava 1 ove točke upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka za financiranje bez obaveze vraćanja:

— izgradnje željezničkih pruga Titograd—Bar, Resnik—Vreoci i Knin—Zadar u iznosu od 2.900 milijuna dinara;

— izgradnje željezničkog mosta Novi Sad do iznosa od 400 milijuna dinara;

— izgradnje luka Bar, Rijeka, Ploče i Split do iznosa od 800 milijuna dinara;

— izgradnje riječnih pristaništa do iznosa od 100 milijuna dinara;

— izgradnje puta Zagreb—Ljubljana do iznosa od 600 milijuna dinara;

— izgradnje mosta na Dunavu kod Beograda do iznosa od 600 milijuna dinara;

— nabave aviona do iznosa od 1.250 milijuna dinara;

— studija i projekata željezničkih i putnih mreža do iznosa od 160 milijuna dinara.

8. Iz Općeg investicionog fonda upotrijebit će se za investicije u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma sredstva u iznosu od ukupno 3.200 milijuna dinara, odnosno 1.200 milijuna dinara bez uvozne opreme.

Sredstva iz prethodnog stava upotrijebit će Jugoslavenska investiciona banka za davanje investicionih zajmova za investicije u trgovini, ugostiteljstvu i turizmu, a prvenstveno za investicije koje služe unapređenju prometa prehrambenih proizvoda.

9. Iz Općeg investicionog fonda daju se dotacije društvenim investicionim fondovima:

— NR Makedonije	5.100 milijuna dinara
— kotara Koper	700 milijuna dinara
— kotara Pula	800 milijuna dinara

Dotacija društvenom investicionom fondu NR Makedonije upotrijebit će se prvenstveno za nastavljanje radova na objektima koji su u 1956. godini financirani iz dotacija Općeg investicionog fonda, za plaćanje obaveza prema Općem investicionom fondu i za financiranje rekonstrukcija.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da na prijedlog Izvršnog vijeća NR Makedonije odredi potanju namjenu za korištenje dotacija iz prethodnog stava.

Dotacija određena društvenom investicionom fondu kotara Koper upotrijebit će se za nastavak izgradnje tvornice motora i skutera »Tomos« u Kopru, a dotacija određena društvenom investicionom fondu kotara Pula upotrijebit će se za nastavak izgradnje tvornice cementa u Umagu.

Anuitéti po zajmovima koji su odobreni iz sredstava federacije i Općeg investicionog fonda na teritoriju NR Makedonije i NR Crne Gore počev od 1953. do 1956., uplaćivat će se i dalje u društvene investicione fondove NR Makedonije i NR Crne Gore.

10. Iz Općeg investicionog fonda daje se dotacija u ukupnom iznosu od 3.000 milijuna dinara za komunalne i druge investicije u Autonomnoj oblasti Kosova i Metohije, Beogradu i Zadru.

Savezno izvršno vijeće izvršit će raspored sredstava iz prethodnog stava na pojedine korisnike i utvrdit će namjenu za koju se ova sredstva mogu koristiti.

11. Iz sredstava Općeg investicionog fonda isplatit će se 3.200 milijuna dinara za namirenje obaveza po zajmu federacije kod privrednih organizacija.

12. Za kreditiranje investicija predviđenih ovim planom mogu se povećati sredstva Općeg investicionog fonda samo iz povećanih prihoda po točki 1. stava 1 pod c) ovog odjeljka.

Sredstva iz prethodnog stava mogu se upotrijebiti za davanje investicionih zajmova radi nabave opreme iz uvoza, a ukoliko na osnovu stranih sredstava plaćanje dođe do većeg angažiranja sredstava lokalnih fondova i fondova privrednih organizacija, ova povećana sredstva mogu se koristiti i za davanje investicionih zajmova za nabavu opreme u zemlji.

13. Sredstva Općeg investicionog fonda za odobravanje zajmova za fond obrtnih sredstava privrednih organizacija osigurat će se iz Fonda obrtnih sredstava.

2.

Investicioni fondovi kotara i općina

1. Pored prihoda koji po saveznim propisima o društvenim investicionim fondovima i po saveznim propisima o raspodjeli ukupnog prihoda privrednih organizacija kao i po drugim saveznim propisima pripadaju kotarskim i općinskim investicionim fondovima, za 1957. godinu određuju se slijedeći prihodi ovih fondova:

a) za kotarske investicione fondove 15% od prihoda od poreza na dohodak od poljoprivrede;

b) za općinske investicione fondove:

aa) 50% od sredstava za samostalno raspolaganje trgovinskih poduzeća i radnja;

bb) 55% od prihoda od općinskog prireza na prihode od poljoprivrede, uzimajući za osnovicu obračunat iznos dobiven primjenom stope općinskog prireza od 3%.

Ako je stopa općinskog prireza na prihode od poljoprivrede veća od 3%, sa razlikom između iznosa obračunatog po prethodnom stavu i iznosa obračunatog po toj višoj stopi prireza, raspolaže slobodno narodni odbor općine;

cc) 45% od prihoda od taksa na oruđa za proizvodnju (na kotlove za pečenje rakije, vršalice, vodenice i mlinove), i na hibridne vinograde.

2. Prihodi kotarskih investicionih fondova koji potječu od naplaćene zemljarine i poreza na dohodak od poljoprivrede upotrebljavat će se isključivo za investicije u poljoprivredi.

3. Sredstva investicionih fondova općina koja potječu od uplate 50% od sredstava za samostalno raspolaganje trgovinskih poduzeća i radnja upotrebljavat će se isključivo za davanja zajmova za investicije u trgovini.

Sredstva investicionih fondova općina koja potječu od uplate 55% od obaveznog općinskog prireza od poljoprivrede i 45% od taksa upotrebljavat će se isključivo za investicije za unapređenje privrede sela na području općine.

4. Republički investicioni fond osniva se samo iz dijela sredstava kotarskog investicionog fonda koji potječe od dobiti privrednih organizacija.

3.

Fondovi za unapređivanje privrednih oblasti

Određuju se postoci za izdvajanje i uplatu prihoda u fondove za unapređivanje pojedinih privrednih oblasti, i to:

1. za savezni fond za unapređivanje poljoprivrede 1% od poreza na dobit, a najviše do 1.500 milijuna dinara;

2. za republički fond za unapređivanje poljoprivrede i fond autonomne jedinice za unapređivanje poljoprivrede dio poreza na dohodak od poljoprivrede koji se određuje republičkim društvenim planom;

3. za kotarski fond za unapređivanje poljoprivrede:

a) 55% od prihoda od taksa na oruđa za proizvodnju (kotlove za pečenje rakije, vršalice, vodenice i mlinove) i na hibridne vinograde;

b) 100% prihoda od takse na radnu stoku i životinje;

4. za kotarski fond za unapređivanje šumarstva najmanje 40% od cijena drveta na panju;

5. za savezni fond za istraživačke radove 2,5% od poreza na dobit, a najviše do iznosa 4.000 milijuna dinara;

6. za savezni fond voda 1,3% od poreza na dobit, a najviše do 2.100 milijuna dinara.

4.

Kotarski fondovi za školovanje kadrova u privredi

1. Za osiguravanje sredstava za redovno uzdržavanje stručnih škola, kao i za opremu i za proširivanje postojećih stručnih škola i njihovih radionica i domova osnivaju se u svim kotarima kotarski fondovi za školovanje kadrova u privredi (kotarski fondovi).

2. Sredstva kotarskih fondova koja su namijenjena za redovno uzdržavanje stručnih škola formiraju se iz budžetskih prihoda kotara i narodne republike, kao i iz sredstava fondova za kadrove u privredi, u visini i na način koji propiše Savezno izvršno vijeće.

Narodna republika i fondovi za kadrove u privredi osiguravaju kotarskom fondu propisana sredstva pošto su prethodno osigurana sredstva od strane kotara.

3. Sredstva kotarskog fonda koja su namijenjena za opremu i za proširivanje postojećih stručnih škola i domova, određenih u propisima Saveznog izvršnog vijeća, formiraju se u visini od 50% od ukupnog iznosa doprinosa za kadrove koji plaćaju privredne organizacije sa područja kotara iz onih privrednih oblasti odnosno grana koje odredi Savezno izvršno vijeće.

4. Propise o kotarskom fondu i potanje propise za izvršenje odredaba toč. 2. i 3. donosi Savezno izvršno vijeće.

5.

Ograničenja i usmjeravanja upotrebe sredstava fondova

1. Savezno izvršno vijeće utvrđuje smjernice i uvjete upotrebe sredstava fondova suglasno općoj ekonomskoj politici i odredbama ovog društvenog plana.

2. Do donošenja Zakona o fondovima osnovanim saveznim propisima Savezno izvršno vijeće može donositi propise o upravljanju i upotrebi sredstava tih fondova.

3. Sredstva općinskih fondova za kreditiranje stambene izgradnje mogu se upotrebljavati i za davanje zajmova za izgradnju i proširivanje školskih zgrada za obavezno osmogodišnje školovanje.

4. Sredstva fonda za unapređenje šumarstva mogu se u 1957. godini upotrebljavati i za financiranje javne šumarske službe.

5. Kotari i općine mogu za potrebe svojih budžeta upotrijebiti kao prihod bez obaveze vraćanja do 10% sredstava svojih društvenih investicionih fondova i fondova za unapređenje pojedinih privrednih oblasti, izuzev fondova za kreditiranje stambene izgradnje, i to sredstva koja se po postojećim propisima mogu koristiti u 1957. godini.

6. Radovi i nabave izvršeni u 1956. godini, koji se financiraju iz sredstava društvenih investicionih fondova, mogu se platiti najkasnije do 28. veljače 1957. na teret sredstava društvenih investicionih fondova predviđenih u društvenim planovima za 1956. godinu.

7. Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da može donositi propise o ograničenju i usmjeravanju upotrebe sredstava fondova političkoteritorijalnih jedinica i fondova privrednih organizacija.

Sredstva društvenih investicionih fondova, fondova za unapređenje pojedinih privrednih oblasti i fondova privrednih organizacija, koja se nisu mogla trošiti po saveznim propisima u 1956. godini ne mogu se trošiti ni u 1957. godini.

Savezno izvršno vijeće može suglasno kretanjima u privredi donijeti propise o djelomičnom ili potpunom oslobađanju od ograničenja iz prethodnog stava.

8. Iz sredstava Općeg investicionog fonda predviđenih u stavu 1 ove točke, Jugoslavenska investiciona banka izdvojit će iznos od 5.000 milijuna dinara za povećanje zajmova namijenjenih za pokriće povećanih troškova investicija za učešća i garantne iznose za objekte čija se izgradnja nastavlja.

9. Savezno izvršno vijeće podnijet će prijedloge proračuna saveznih budžetskih fondova najkasnije do konca siječnja 1957.

Do odobrenja proračuna fondova iz prethodnog stava od strane Savezne narodne skupštine savezni Državni sekretarijat za poslove financija donijet će propise o privremenom trošenju sredstava tih fondova, ali samo za neophodno potrebne tekuće rashode.

6.

Anuiteti

Anuitete po zajmovima odobrenim iz sredstava Općeg investicionog fonda koji dospijevaju u 1957. godini privredne organizacije plaćat će iz ukupnog prihoda prije raspodjele dobiti.

Odredba prethodnog stava odnosi se i na anuitete koje privredne organizacije plaćaju po zajmovima odobrenim iz društvenih investicionih fondova kotara kad su ovi zajmovi odobreni kao dopunska sredstva za financiranje investicija iz sredstava Općeg investicionog fonda u smislu saveznih propisa o usklađivanju obima investicija sa raspoloživim sredstvima Općeg investicionog fonda.

GLAVA XXVII.

FOND OBRTNIH SREDSTAVA

Prihodi od kamata na kratkoročno kredite, po odbitku dijela koji pripada banci, i svi neraspoređeni savezni prihodi unose se u Fond obrtnih sredstava.

Sredstva Fonda obrtnih sredstava mogu se upotrebljavati:

a) za davanje kratkoročnih kredita;

b) za davanje posebnih kredita privrednim organizacijama kojima je odgođeno davanje početnog iznosa fonda obrtnih sredstava;

c) za osnivanje fonda obrtnih sredstava privrednih organizacija po postojećim propisima.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da vrši raspored sredstava Fonda obrtnih sredstava za namjene iz prethodnog stava.

GLAVA XXVIII.

REGRESI I DOTACIJE

Sredstva saveznog fonda regresa i dotacija formiraju se od 17,1% od poreza na dobit, a najviše u iznosu od 26.910 milijuna dinara.

Sredstva saveznog fonda regresa i dotacija upotrijebit će se u 1957. godini za:

(u milijunima dinara)

I. Regrese		
1) u poljoprivredi	19.300	
2) za lignit i mrki ugljen za široku potrošnju	3.000	
3) za šećer i bijeli lim u prehrambenoj i konzervnoj industriji	1.470	
4) za premije ugostiteljstvu	750	
5) ostali regresi	188	
II. Dotacije		
1) za Jugoslavenski aerotransport	750	
2) za Jadransku linijsku plovidbu	1.390	
3) za Jugoslavensko riječno brodarstvo	62	

Regresi i dotacije davat će se na način i u visini određenim posebnim saveznim propisima.

GLAVA XXIX.

PRENESENA SREDSTVA

1.

Prihodi koji potječu iz obaveza privrednih organizacija prema budžetima političkoteritorijalnih jedinica za 1956. godinu, a koji budu naplaćeni do 31. ožujka 1957. uplaćivat će se u korist budžeta za 1956. godinu.

Ovi prihodi upotrijebit će se za namirenje obaveza po budžetu političkoteritorijalnih jedinica za 1956. godinu stvorenih do 31. prosinca 1956., kao i za namirenje obaveza političkoteritorijalnih jedinica prema federaciji i banci po osnovu zajmova zaključenih za pokriće rashoda po budžetu u 1956. godini.

Ukoliko se nakon izvršenog obračuna u privrednim organizacijama pokaže da nije ostvarena prosječna stopa izdvajanja dijela dobiti za budžet, koja je bila predviđena prilikom izrade plana za 1956. g., Savezno izvršno vijeće predložit će Saveznoj narodnoj skupštini način na koji će se pokriti manjak koji na taj način nastane u budžetskim sredstvima iz 1956. godine.

2.

Ovlašćuje se Savezno izvršno vijeće da donese propis o upotrebi sredstava obaveznih rezervi iz odjeljka 2 glave XXVI. Saveznog društvenog plana za 1956. godinu.

GLAVA XXX.

SAVEZNI BUDŽET

Rashodi saveznog budžeta iznose u milijunima dinara:

— savezni budžet (administrativni dio)		32.119
— narodna obrana		158.500
— učešće narodnih republika u saveznom porezu na promet:		
NR Srbije	22.354	
NR Hrvatske	6.417	
NR Slovenije	3.500	
NR Bosne i Hercegovine	8 [illegible]9	
NR Makedonije	8.010	
NR Crne Gore	4.887	53.537
— otplate inozemnih zajmova		11.100
— otplate unutrašnjih zajmova		2.882
— neprivredne investicije		4.566
— sredstva za potrebe nuklearne energije		3.500
— dotacije putnim fondovima:		
NR Srbije	1.000	
NR Bosne i Hercegovine	650	
NR Makedonije	350	2.000
Ukupno:		268 004

Iz sredstava učešća u Saveznom porezu na promet NR Srbija izdvojit će 1.000 milijuna dinara u republički fond voda.

Od ukupnih saveznih prihoda saveznom budžetu pripada:

100 % od poreza na promet koji pripada federaciji;

100 % od saveznog dijela doprinosa budžetima iz dobiti;

100 % od vlastitih prihoda organa i ustanova koji se financiraju iz budžeta;

22.4% saveznog poreza na dobit.

GLAVA XXXI.

PRIVREDNE REZERVE FEDERACIJE

Privredne rezerve federacije iznose u 1957. godini 60.300 milijuna dinara.

Privredne rezerve federacije formiraju se:

a) od 28,2% od poreza na dobit do iznosa od 44.455 milijuna dinara;

b) od prihoda koji ostvari Jugoslavenska investiciona banka prodajom stranih sredstava plaćanja za uvoz opreme a koja potječu od inozemnih zajmova do iznosa od 15.845 milijuna dinara.

GLAVA XXXII.

U gradovima podijeljenim na općine, prava dana narodnim odborima općine po odredbama ovog društvenog plana u pogledu instrumenata i mjera vršit će narodni odbor kotara.

Narodni odbor kotara može pojedina prava iz prethodnog stava prenijeti na narodne odbore općina.

GLAVA XXXIII.

Ovaj društveni plan važi od 1. siječnja 1957.